

# Wiadomości KSN Solidarność

Biuletyn Informacyjny Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”  
Nr 7-8 (280-281) lipiec – sierpień 2019 r.



Pomnik Neptuna



Pomnik poległych stoczniovców



Fot. By Diego Delso, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=28157373>

Fot. By Avi1111 dr. avishai teicher - Praca własna, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=27739043>

## SPIS TREŚCI

Ptaki już odlatują.. – J. S.

Działania Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „S”:

- Porządek obrad i komunikat z posiedzenia Rady KSN NSZZ „S” 15.06.2019 r
- Uchwały Rady
- Porządek obrad i komunikat z posiedzenia Prezydium Rady KSN NSZZ „S” 14.06.2019 r
- List przew. KSN do MNiSW

- Relacja z NKN FORUM w Katowicach. Rafał Szubert  
Ze strony MNiSW:
- Przewodniczący RDN powołany  
Ze strony Komisji Krajowej:
- Poradnik urlopowicza 2019  
Inwazja ideologii gender rozwija się. W. Pillich  
Perła w koronie. W. Pillich i J.S.  
Wybrane wydarzenia

## Ptaki już odlatują ...

Wakacje – wiadomo – czas oderwania od codziennej rutyny. Inny rytm dnia. Inny rodzaj aktywności. Głębiej oddychamy. Mieszanka czasu beztroski i przyćmionej troski o to co było i o to co będzie.

Hel, lata sześćdziesiąte. Ścieżka prowadząca na plażę od strony otwartego morza. Lekko pod górę. A potem w dół na piasek plaży. Na grzbiecie wydmy, tuż przy ścieżce stacjonuje locha z potomstwem. Uznała, że wszystko jest w porządku. W tym opisie dzik nie odgrywa aktywnej roli. Był, więc o nim wspominam. W kierunku plaży podąża dość korpulentna pani w sile wieku. Parę kroków za nią starszy mężczyzna. Słychać szum fal. Pani się odwraca i mówi: „zaraz zobaczymy morze”. Pan z wielkim spokojem, nie przyśpieszając kroku, odpowiada: „ja już raz widziałem morze”.

Główna arteria Helu. Domki niewielkie, parterowe lub jednopiętrowe. Idąc tą dość szeroką ulicą można zaglądać do okien. Od czasu do czasu jakiś sklepik, jakiś barek. Trochę przechodniów. Przy niskim domku, pewnie rybackim, przy szeroko otwartych drzwiach, siedzi starszy pan, wyglądający na doświadczonego rybaka, i monotonnym głosem mówi: „Bardzo ciekawa wystawa. Bardzo ciekawa wystawa. ...”.

Hel, 2019. Główna arteria Helu. Nie wiadomo jak wyglądają domki wzdłuż ulicy. Wyrosły przed nimi zadaszony altany barów i restauracyjek z mnóstwem stolików. Kolorowe reklamy i barwny tłum szczęśliwych, radosnych wczasowiczów, pełno rozbieganych dzieci. Znam taki widok - to tak samo jak we wczasowiskach Grecji, Turcji. Nie wiem czy to akurat tu było, ale pani Młynarska łapie się za głowę i mówi: „to 500+”.

Wakacje nieco różnią się w zależności od tła, czyli od wydarzeń, które je poprzedzały. Od wydarzeń które wplatają się w wakacje i od tych przewidywanych w bliskiej przyszłości. Tym razem miesiące lata pokrywają się z okresem przedwyborczym do Parlamentu RP. Politycy mają bardzo pracowity czas. Nie w głowie im wakacje. Stawka jest bardzo duża, bo wybory zadecydują jak dalej potoczą się losy kraju, także tych dość beztrosko wypoczywających. Tym razem różnice pomiędzy głównymi ugrupowaniami są wyraźne. Głosujący nie będą wybierać kota w worku.

Po stronie opozycji nastąpiło pewne uporządkowanie. Wyodrębniły się trzy podgrupy. Koalicja Obywatelska, czyli praktycznie Platforma Obywatelska. PSL, być może razem z Kukiz 15. Zjednoczona Lewica, obejmująca SLD, Wiosnę Biedronia i Partię Razem.

Bronić kursu rozwijanego przez ostatnie cztery lata będzie Zjednoczona Prawica, czyli Prawo i Sprawiedliwość, Porozumienie i Solidarna Polska. Być może koloryt tegorocznych wyborów wzbogaci jeszcze Konfederacja.

Zbliżające się wybory nie wyczerpują mnogości innych wydarzeń. Nawet aura ich dostarcza. Najpierw podtopienia, potem susza, ale i gwałtowne burze. Znamienne są wydarzenia związane z atakiem na kościół i nową odśłoną aktywności LGBT. Widocznie część obywateli uznała, że cywilizowany obywatel świata musi być pełen afirmacji dla wizji rysowanej przez wyznawców gender. Kolejny ważny krok, to uznanie, że brak takiej afirmacji musi nieuchronnie wiązać się z odpowiednią reakcją. Jest postęp, już tak zaczyna być. Aktorowi, który wziął w obronę mistrzynię świata i medalistkę olimpijską Zofię Klepacką podziękowano za udział w nagraniach. Pracownikowi IKEA podziękowano za pracę bo odmówił wspierania nowych idei.

Fatalnie się składa, bo niektórzy jeszcze pamiętają entuzjazm lat pięćdziesiątych, dla nowego komunistycznego ładu.

Tło wakacyjne pracowników szkolnictwa wyższego dodatkowo jest wzbogacone obawą jak urządzi im życie nowa konstytucja dla nauki. Od nowego roku akademickiego w uczelniach będzie po nowemu. Jak to będzie, nikt dokładnie nie wie. Są tylko wyobrażenia i przeczucia. Nowa rzeczywistość akademicka została już przygotowana, ale naprawdę będzie dopiero formowana w biegu. Także przez nas, przez pracowników uczelni.

Póki co korzystajmy z wakacji. Od św. Anki zimne wieczory i ranki, ale nie w tym roku. Klimat nam się zmienia. Dalej bywają ciepłe dni i wieczory, ale mamy też trąby powietrzne. Korzystajmy jeszcze z wakacji. A języki zaczynają już odlatywać. Tylko patrzeć jak ruszą klucze bocianów.

Janusz Sobieszczański

# DZIAŁANIA KRAJOWEJ SEKCJI NAUKI NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

15 czerwca br. Rada Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” obradowała w Katowicach na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego. W spotkaniu uczestniczyli: Prof. Andrzej Kowalczyk Rektor UŚ, Prof. Krzysztof Jarosz Dziekan Wydziału Filologicznego oraz kol. Aneta Trojanowska Prezes ZNP w UŚ. Podczas obrad Rady KSN dyskutowano m.in. kwestie związane z pracami nad statutami, regulaminami pracy i wynagradzania. Szczególną uwagę zebranych zwrócił, usankcjonowany nowymi statutami, jednoosobowy organ uczelni - rzecznik praw i wartości akademickich, którego kompetencje powielają się z zadaniami związków zawodowych, społecznej inspekcji pracy i innymi istniejącymi już instytucjami.

Organizatorem spotkania Rady KSN była Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Śląskiego.

Dzień wcześniej, również w Katowicach, odbyło się posiedzenie Prezydium Rady KSN.

<http://www.solidarnosc.org.pl/ksn/pl/news/223/>

## Porządek obrad Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” Katowice, 15 czerwca 2019

1. Otwarcie posiedzenia.	8. Sprawy instytutów badawczych i PAN.
2. Wystąpienia zaproszonych gości.	9. Informacje z Sekretariatu Nauki i Oświaty. Informacja pokontrolna Krajowej Komisji Rewizyjnej.
3. Przyjęcie porządku obrad.	10. Sprawy organizacyjne KSN.
4. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.	11. Forum Uczelni Polskich – informacje.
5. Prace nad statutami, regulaminami pracy i wynagradzania. Informacje o porozumieniach płacowych	12. Informacje z bieżących prac Komisji działających w KSN.
a. Podjęcie uchwały w sprawie przenoszenia uprawnień związkowych na ciała parazwiązkowe.	13. Komunikaty - dyskusja.
6. Sprawy finansowe.	14. Sprawy różne.
7. Sprawozdanie Przewodniczącego KSN za rok 2018.	15. Wolne wnioski.
	16. Zakończenie obrad.

## Komunikat z posiedzenia Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Katowice, 15 czerwca 2019 r.

W dniu 15 czerwca br. Rada KSN NSZZ „Solidarność” obradowała w Katowicach na Uniwersytecie Śląskim, na Wydziale Filologicznym.

Obecnych było 21 członków Rady, 2 członków Komisji Rewizyjnej KSN – E. Żurawska, W. Grodzki oraz goście - 6 osób, w tym przedstawiciel Zarządu Regionu Śląsko-Dąbrowskiego Tadeusz Giza.

W spotkaniu uczestniczyli: Prof. Andrzej Kowalczyk Rektor UŚ, Prof. Krzysztof Jarosz Dziekan Wydziału Filologicznego oraz kol. Aneta Trojanowska Prezes ZNP w UŚ.

Uczestników obrad przywitała przewodnicząca Komisji Uczelnianej NSZZ „Solidarność” przy Uniwersytecie Śląskim kol. Krzysztof Pszczółka.

JM Rektor UŚ prof. Andrzej Kowalczyk podkreślił historyczny moment, w którym obecnie znajduje się UŚ – jest to dla Uniwersytetu pierwszy rok działalności w drugim 50-leciu istnienia. Przedstawił krótko historię UŚ, znaczącą pozycję Uniwersytetu w strukturze polskich ośrodków akademickich oraz prace związane z wdrażaniem

ustawy 2.0, w tym z przyjęciem przez Senat UŚ Statutu uczelni. Przekazał też informację, że UŚ ubiega się o status uczelni badawczej. JM Rektor poinformował, że UŚ będzie gospodarzem konferencji Forum NKN dotyczącej wdrażania ustawy 2.0, która odbędzie się 1 lipca i będzie poświęcona ścieżkom kariery zawodowej nauczycieli akademickich.

Wystąpienie Pana Rektora wywołało ożywioną dyskusję na sali obrad. Członkowie Rady wyrażali wątpliwości w związku z wprowadzeniem do Statutu UŚ rzecznika praw i wartości akademickich - jednoosobowego organu uczelni. Zastępca przewodniczącego KSN kol. B. Dołęga zwrócił uwagę na kompetencje przypisane rzecznikowi praw i wartości akademickich, które zdaniem KSN, powielają się z zadaniami związków zawodowych, społecznej inspekcji pracy i innych istniejących już instytucji. Związki zawodowe nie mogą popierać zapisów w statutach uczelni, skutkujących przekazaniem ich ustawowo zagwarantowanych praw innym instytucjom oraz generujących dodatkowe koszty dla uczelni. Z dyskusji wynikało, że istnieją istotne różnice zdań w tej sprawie pomiędzy władzami UŚ i Radą KSN NSZZ „Solidarność”. W konkluzji JM Rektor stwierdził, że władze będą monitorować działalność rzecznika i ewentualnie korygować zapisy statutu.

Kol. T. Kulik zapytał o sposób organizacji zespołów badawczych w UŚ. JM Rektor odpowiedział, że ustali to rada instytutu, którą tworzą profesorowie i inni pracownicy z najlepszym dorobkiem.

Następnie głos zabrał dziekan Wydziału Filologicznego, który witając zebranych wyraził zadowolenie, że obrady odbywają się na tym wydziale i życzył owocnych obrad.

W części roboczej posiedzenia zostały przedstawione bieżące działania Prezydium Rady i poszczególnych Komisji oraz inne sprawy, w tym:

**1. Prace nad statutami, regulaminami pracy i wynagradzania** – kontynuowano dyskusję nad stanowiskiem przedstawicieli związków zawodowych w sprawie zapisu w przyjętym Statucie UŚ dotyczącym utworzenia instytucji Rzecznika praw i wartości akademickich i jego uprawnień. W tej części dyskusji udział wzięła Prezes ZNP w UŚ Aneta Trojanowska. Oba związki w UŚ współpracują bardzo dobrze i na etapie opiniowania statutu nie widziały zagrożenia wynikającego z powołania Rzecznika praw i wartości akademickich dla działalności związków zawodowych. Po dyskusji, oba związki widzą w innym świetle powołanie tej instytucji. Przewodniczący KSN D. Szczukocki przypomniał, że we wzorcowym statucie 2.0, który został opracowany, między innymi przez ekspertów z UŚ, całkowicie została pominięta rola związków zawodowych w funkcjonowaniu uczelni oraz nie umiejscowiono związków w strukturze uczelni.

W dyskusji głos zabrali: B. Dołęga, K. Pszczółka, D. Szczukocki, M. Kisilowski, M. Sapor, T. Giza, M. Urbański, W. Grygierzec, M. Noszczyk.

Dyskutanci podkreślali, że rektorzy wielu uczelni często prezentują pogląd, aby uczelnie wyłączyć spod jurysdykcji takich ustaw jak Ustawa o związkach zawodowych, czy Kodeks Pracy. Obecna Ustawa o szkolnictwie wyższym i nauce daje związkom zawodowym więcej kompetencji niż było to wcześniej, ale przedstawiciele związków zawodowych muszą znać przepisy, aby skutecznie egzekwować swoje prawa. Przewodniczący KSN przypomniał, że na podstawie znowelizowanej Ustawy o związkach zawodowych (art. 27) związki zawodowe mają prawo do uzgadniania zasad wydziałania kwoty na wynagrodzenia ujętej w planie rzeczowo-finansowym uczelni.

Rada podjęła uchwałę, w której sprzeciwia się przenoszeniu uprawnień związkowych na ciała parazwiązkowe, takie jak np. rzecznicy praw akademickich.

Kol. K. Andrzejewska podkreśliła wagę uzgadniania Regulaminów Pracy. Zwróciła uwagę, że art. 249 ustawy wprowadzającej, jednoznacznie ustala termin obowiązywania Regulaminów pracy (od 1 października 2019r.). Należy pamiętać, że RP to trudna i skomplikowana materia, zawiera sprawy które pod rządami poprzedniej ustawy były zawarte w uchwałach Senatu (wymiar pensum), czy zarządzeniach ministra (stanowiska, kwalifikacje, czas pracy, itd.) oraz sprawy pracowników nie będących nauczycielami akademickimi.

Kol. Adam Zawadzki zwrócił uwagę, że w okresie wakacji trudno będzie takie regulaminy uzgodnić. Proponuje uzgodnić RP na czas zamknięty, a potem dopracować.

**2. Sprawy finansowe** – skarbnik KSN kol. M. Sapor przedstawiła informację o aktualnym stanie finansowym KSN. Zwróciła uwagę na poprawę wpłat składek afiliacyjnych z komisji zakładowych na rzecz KSN. Korekta preliminarza planowana jest na posiedzeniu Rady w październiku br.

**3. Sprawozdania Przewodniczących Komisji Rady i Przewodniczącego KSN za rok 2018** - sprawozdania zostały przesłane do członków Rady KSN, a Przewodniczący KSN przedstawił swoje sprawozdanie z działalności Prezydium oraz Rady KSN w 2018r.

**4. Sprawy instytutów badawczych i PAN** - Przewodniczący KSN oraz kol. T. Kulik w dniach 27-28 maja br. uczestniczyli w Forum Sprawozdawczo-Wyborczym Elektorów Instytutów Badawczych, z którego złożyli obszernie sprawozdania.

W dyskusji głos zabrali: J. Piwowońska, T. Kulik, B. Dołęga.

Przewodniczący KSN poinformował, że KSN NSZZ „S” zgłosiła uwagi do projektu tzw. małej ustawy o PAN i wraz z uwagami Krajowej Sekcji Nauki PAN została przedstawiona wspólna opinia Krajowego Sekretariatu Nauki i Oświaty NSZZ „S”.

**5. Informacje z Krajowego Sekretariatu Nauki i Oświaty** - Przewodniczący KSN przedstawił informacje z posiedzenia Rady KSNiO, które odbyło się 12 czerwca br. Na tym posiedzeniu zostały podjęte uchwały finansowe w sprawie podziału środków z Komisji Krajowej na prowadzenie działań statutowych sekretariatów i sekcji branżowych. Ponadto została przekazana informacja z kontroli Krajowej Komisji Rewizyjnej z realizacji uchwał KK w zakresie realizacji Uchwały KK nr 58/2001 ws. przyjęcia standardów funkcjonowania regionów i krajowych sekretariatów branżowych (z późniejszymi zm.) oraz realizacji Uchwały KK nr 17/16 ws. zasad prowadzenia rozliczeń finansowych w ramach wyodrębnionej księgowości przez jednostki organizacyjne Związku nieposiadające osobowości prawnej.

**6. Sprawy organizacyjne KSN** – Przewodniczący KSN poinformował, że kol. R. Szewczyk zrezygnował z funkcji Przewodniczącego Komisji Rady ds. Instytutów Badawczych. W związku z tym Rada podjęła uchwały w sprawie odwołania kol. R. Szewczyka z funkcji Przewodniczącego Komisji ds. Instytutów Badawczych oraz z członka Prezydium. Na te funkcje Rada, na wniosek Przewodniczącego, powołała kol. Justynę Piwowońską.

Przewodniczący zaproponował utworzenie komisji ds. Uczelni Medycznych. Rada, na wniosek Przewodniczącego, powołała na Przewodniczącą Komisji ds. Uczelni Medycznych oraz na członka Prezydium kol. Iwonę Jędrychowską z Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.

**7. Informacje dotyczące Forum Uczelni Polskich (FUP)** - kol. M. Sawicki poinformował, że w najbliższych dniach zostanie rozesłany do wszystkich jednostek należących do KSN Komunikat nr 2 dotyczący wstępnego programu oraz kosztów uczestnictwa w FUP, które odbędzie się w Krakowie w dniach 19–21 września 2019r.

**8. Konkurs na logotyp KSN** – kol. M. Kaczyńska poinformowała, że Prezydium KSN podjęło decyzję o wydłużeniu terminu nadsyłania prac na konkurs do 30 października 2019 r.

**9. Sprawy różne** – kol. Justyna Piwowońska przedstawiła dwa Stanowiska podjęte przez Regionalną Sekcję Nauki, które dotyczą spraw ogólnych związanych z laicyzacją różnych dziedzin życia oraz postaw społecznych. Przewodniczący zaproponował, aby najpierw rozesłać te Stanowiska do członków Rady, a następnie poddać je dyskusji na następnej Radzie.

W. Pillich – z perspektywy Regionu Koledzy chcą spojrzeć bardziej ogólnie na idee „Solidarności”. Regionalna Sekcja Nauki NSZZ "Solidarność" stwierdza ciągłe zagrożenie nieumiejętnym korzystaniem z uzyskanej wolności, będącej wynikiem rewolucyjnych przemian „Solidarności”.

Po zakończeniu obrad uczestnicy posiedzenia zwiedzili Gmach Sejmu Śląskiego, po czym udali się pod pomnik poległych górników kopalni Wujek, gdzie złożyli kwiaty, uczcili pamięć ofiar wspominając tragiczne wydarzenia 1981 roku i odmówili modlitwę za poległych górników.

Uczestnicy obrad Rady zwiedzili także zabytkową część Katowic – Nikiszowiec oraz odbyli spacer zabytkowymi uliczkami tej dzielnicy.

Organizatorem spotkania Rady KSN była Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Śląskiego. Za wspaniałe zorganizowanie tego spotkania wszyscy uczestnicy składają serdeczne podziękowania.

*Spisali: M. Sapor, M. Kaczyńska, D. Szczukocki, B. Dołęga*

**Uchwała nr 18**  
**Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”**  
**w sprawie prób przejęcia uprawnień związków zawodowych**  
**przez instytucje powoływane przez pracodawcę**  
Katowice, 15 czerwca 2019 r.

Rada Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” stanowczo protestuje przeciwko powoływaniu, przez Rektora lub inne organy uczelni, instytucji przejmujących uprawnienia i funkcje związków zawodowych.

Przypominamy, że art. 33 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce zabrania organom uczelni naruszania praw i uprawnień związków zawodowych wynikających z innych ustaw, w szczególności przenoszenia uprawnień związków zawodowych i społecznej inspekcji pracy na podmioty powołane przez pracodawcę.

Rozwiązania, które powodują przekazanie podmiotowi powołanemu przez pracodawcę wrażliwych informacji dotyczących pracownika, stwarzają poważne zagrożenie dla indywidualnych i zbiorowych praw pracowniczych.

Biorąc powyższe pod uwagę Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” zwraca się do Komisji Krajowej oraz Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o pilną interwencję, w szczególności legislacyjną.

Przyjęto także siedem uchwał organizacyjnych:

**Uchwała nr 19** Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w sprawie odwołania Przewodniczącego Komisji ds. instytutów badawczych i jednostek PAN. : Rada KSN odwołuje kolegę Romana Szewczyka z funkcji Przewodniczącego Komisji ds. instytutów badawczych i jednostek PAN z dniem 15 czerwca 2019 roku.

**Uchwała nr 20** Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w sprawie odwołania członka Prezydium Rady KSN. Rada KSN odwołuje kolegę Romana Szewczyka z funkcji członka Prezydium Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” z dniem 15 czerwca 2019 roku.

**Uchwała nr 21** Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w sprawie powołania Przewodniczącego Komisji ds. instytutów badawczych i jednostek PAN. Rada KSN powołuje koleżankę Justynę Piwowońską na funkcję Przewodniczącej Komisji ds. instytutów badawczych i jednostek PAN z dniem 15 czerwca 2019 roku.

**Uchwała nr 22** Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w sprawie powołania członka Prezydium Rady KSN. Rada Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” powołuje koleżankę Justynę Piwowońską na funkcję członka Prezydium Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” z dniem 15 czerwca 2019 roku

**Uchwała nr 23** Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w sprawie powołania Komisji ds. Uczelni Medycznych. Rada KSN powołuje Komisję ds. Uczelni Medycznych zwaną dalej Komisją. Komisję powołuje się na okres kadencji Rady.

**Uchwała nr 24** Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w sprawie powołania Przewodniczącego Komisji ds. Uczelni Medycznych. Rada KSN powołuje koleżankę Iwonę Jędrychowską na funkcję Przewodniczącej Komisji ds. Uczelni Medycznych z dniem 15 czerwca 2019 roku.

**Uchwała nr 25** Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w sprawie powołania członka Prezydium Rady KSN. Rada KSN powołuje koleżankę Iwonę Jędrychowską na funkcję członka Prezydium Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” z dniem 15 czerwca 2019 roku.

## Porządek obrad

### Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Katowice, 14 czerwca 2019

1. Otwarcie posiedzenia	8. Informacje z Sekretariatu Nauki i Oświaty. Informacja pokontrolna Krajowej Komisji Rewizyjnej
2. Przyjęcie porządku obrad	9. Sprawy organizacyjne KSN
3. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia Prezydium	10. Forum Uczelni Polskich - informacje
4. Sprawy finansowe	11. Komunikaty – dyskusja
5. Prace nad statutami, regulaminami pracy i wynagradzania. Informacje o porozumieniach płacowych	12. Informacje z Komisji ds. komunikacji
6. Sprawy instytutów badawczych i PAN	13. Sprawy różne
7. Sprawozdania Przewodniczących Komisji Rady za rok 2018	14. Wolne wnioski
	15. Zakończenie obrad

## Komunikat z posiedzenia

### Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Katowice, 14.06.2019 r.

W posiedzeniu Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” wzięło udział 9 członków Prezydium, członek Komisji Rewizyjnej – Ewa Żurawska oraz goście: Aniela Białowska-Tejchman oraz Justyna Piwowońska.

Posiedzeniu przewodniczył Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki. Prezydium obradowało nad przygotowaniem posiedzenia Rady KSN, które odbędzie się 15.05.2019 r., w tym między innymi nad następującymi problemami:

**1. Sprawy finansowe KSN** - skarbnik KSN kol. M. Sapor przedstawiła informację o aktualnym stanie finansowym KSN. Zwróciła uwagę, na poprawę wpłat składek afiliacyjnych z komisji zakładowych na rzecz KSN. Korekta preliminarza planowana jest na posiedzeniu Rady w październiku br.

**2. Prace na statutami, regulaminami pracy i wynagradzania** – kol. Przewodniczący D. Szczukocki oraz kol. B. Dołęga przypomnieli, że podczas konferencji Forum NKN w Łodzi w lutym 2019 r. został zaprezentowany wzorcowy Statut 2.0, który, zdaniem KSN zawiera wiele dyskusyjnych rozwiązań, np. zapis powołujący Rzecznika spraw akademickich. Zadania jakie są przyporządkowane rzecznikowi powielają się z zadaniami związków zawodowych, społecznej inspekcji pracy i innych istniejących już instytucji. Związki zawodowe nie mogą popierać zapisów w statutach uczelni skutkujących przekazaniem ich ustawowo zagwarantowanych praw innym instytucjom oraz generujących dodatkowe koszty dla uczelni. Stanowisko takie przedstawiciele KSN sygnalizowali już podczas wspomnianego Forum NKN, które odbyło się w Łodzi.

W perspektywie zbliżającego się kolejnego Forum NKN w Katowicach, w dniu 1 lipca br. przedstawiciele KSN przedstawią stanowisko, w którym KSN sprzeciwia się powoływaniu w uczelniach rzecznika praw akademickich o kompetencjach zaproponowanych w statucie 2.0.

W dyskusji głos zabrali: K. Andrzejewska, D. Szczukocki, B. Dołęga, E. Żurawska, K. Pszczołka, M. Sapor, B. Zięba, T. Kulik.

Dyskutowano też nad przygotowaniem przewodniczących komisji zakładowych NSZZ „Solidarność” do uzgadniania w uczelniach Regulaminów pracy (ich zapisy muszą zacząć obowiązywać od 1 października 2019 r.) oraz Regulaminów wynagradzania (muszą być wprowadzone przed 1 kwietnia 2020 r.).

Podjęto decyzję o zwróceniu się do komisji zakładowych w uczelniach z prośbą o przesyłanie do wiadomości KSN zawartych porozumień w sprawie podwyżek wynagrodzeń pracowników uczelni od 1 stycznia 2019 r., zatwierdzonych obecnie statutach, uzgodnionych regulaminów pracy i wynagradzania. Przewodniczący KSN przypomniał, że na podstawie znowelizowanej ustawy o związkach zawodowych (art. 27) związki zawodowe mają prawo do uzgadniania zasad wydziałania kwoty na wynagrodzenia ujętej w planie rzeczowo-finansowym uczelni.

**3. Sprawy instytutów badawczych i PAN** – Przewodniczący KSN oraz kol. T. Kulik w dniach 27-28.05. uczestniczyli w Forum Sprawozdawczo-Wyborczym Elektorów Instytutów Badawczych, z którego złożyli obszernie sprawozdania. W dyskusji głos zabrali: J. Piwowońska, K. Andrzejewska, T. Kulik, B. Dołęga.

**4. Sprawozdania Przewodniczących Komisji Rady za rok 2018** – Przewodniczący wszystkich Komisji przestali sprawozdania, które zostały rozesłane do członków Prezydium oraz Rady KSN. Również Przewodniczący Rady KSN przedstawił sprawozdanie z działalności Prezydium oraz Rady KSN.

**5. Posiedzenie Rady Krajowego Sekretariatu Nauki i Oświaty** – Przewodniczący KSN przedstawił informacje z posiedzenia Rady KSNiO, które odbyło się 12 czerwca br. Na posiedzeniu tym zostały podjęte uchwały finansowe w sprawie podziału środków z Komisji Krajowej na prowadzenie działań statutowych sekretariatów i sekcji branżowych. Ponadto została przekazana informacja z kontroli Krajowej Komisji Rewizyjnej z realizacji uchwał KK w zakresie realizacji Uchwały KK nr 58/2001 ws. przyjęcia standardów funkcjonowania regionów i krajowych sekretariatów branżowych (z późniejszymi zm.) oraz realizacji Uchwały KK nr 17/16 ws. zasad prowadzenia rozliczeń finansowych w ramach wyodrębnionej księgowości przez jednostki organizacyjne Związku nieposiadające osobowości prawnej. W dyskusji głos zabrali: B. Zięba, D. Szczukocki, M. Sawicki, M. Sapor, B. Dołęga, T. Kulik.

**6. Sprawy organizacyjne KSN** – Przewodniczący KSN poinformował, że kol. R. Szewczyk zrezygnował z funkcji Przewodniczącego Komisji Rady ds. Instytutów Badawczych. Sprawa ta będzie głosowana na Radzie KSN. Kol. Dominik Szczukocki do objęcia tej funkcji zaproponował kol. Justynę Piwowońską, która wyraziła zgodę. Przewodniczący poinformował, że zaproponuje na Przewodniczącą Komisji ds. Uczelni Medycznych kol. Iwonę Jędrychowską z Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Kol. Iwona Jędrychowska wyraziła zgodę.

Kolejną sprawą poruszaną w tym punkcie była propozycja zatrudnienia nowego pracownika do biura KSN, którą przedstawił kol. Przewodniczący. Konieczność ta jest wynikiem odejścia na emeryturę p. J. Kniecickiej. Prezydium wyraziło zgodę na zatrudnienie nowej osoby na okres próbny wynoszący 6 miesięcy.

**7. Informacje dotyczące Forum Uczelni Polskich (FUP)** - kol. M. Sawicki poinformował, że w najbliższych dniach zostanie rozesłany do wszystkich jednostek należących do KSN Komunikat nr 2 dotyczący wstępnego programu oraz kosztów uczestnictwa w FUP, które odbędzie się w Krakowie w dniach 19–21 września 2019 r.

**8. Konkurs na logotyp KSN** – Prezydium KSN podjęło decyzję o wydłużeniu terminu nadsyłania prac na konkurs do 30 października 2019 r.

*Spisali: M. Sapor, B. Dołęga*



Przewodniczący KSN Dominik Szczukocki skierował w dniu 17 lipca br. list do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego zawierający obszerną opinię KSN o projekcie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sposobu podziału środków finansowych na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego... Tekst pisma przewodniego i opinię o tym projekcie zamieszczamy poniżej. Red.

KSN.09.2019

Warszawa, 17 lipca 2019 r.

**Szanowny Pan  
Dr hab. Sebastian Skuza  
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie  
Nauki i Szkolnictwa Wyższego**

*Szanowny Panie Ministrze,*

w nawiązaniu do pisma DLP.ZLS.2010.8.2019.ASz Pana Ministra z dnia 3 lipca 2019 r. Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” przedstawia uwagi do przedłożonego do konsultacji projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sposobu podziału środków finansowych na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego znajdujących się w dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz na zadania związane z utrzymaniem powietrznych statków szkolnych i specjalistycznych ośrodków szkoleniowych kadr powietrznych.

Z wyrazami szacunku  
Przewodniczący Krajowej Sekcji  
Nauki NSZZ „Solidarność”  
Dominik Szczukocki

*/– podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/*

\* \* \*

#### **Opinia Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”**

**do projektu Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sposobu podziału środków finansowych na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego znajdujących się w dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz na zadania związane z utrzymaniem powietrznych statków szkolnych i specjalistycznych ośrodków szkoleniowych kadr powietrznych z 2 lipca 2019 r.**

Na wstępie KSN NSZZ „Solidarność” pragnie zaznaczyć, że przedstawiony do zaopiniowania projekt rozporządzenia jest jednym z najważniejszych aktów wykonawczych dotyczących ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Rozporządzenie definiuje i określa wpływ poszczególnych składowych na wysokość subwencji, jakie uczelnie i instytuty, których to rozporządzenie dotyczy, otrzymają w okresie od 2019 roku do 2024 oraz po roku 2024. Tym bardziej więc, opiniując kolejny raz przedmiotowy dokument, należy patrzeć na niego nie tylko przez pryzmat sposobu podziału środków na poszczególne uczelnie oraz wielkości środków, które dana jednostka otrzyma, ale przede wszystkim i w szczególności należy spojrzeć w sposób systemowy, a dopiero później z perspektywy poszczególnych obszarów i składników.

W ujęciu systemowym, podstawą nie powinien być jedynie podział uczelni na trzy koszyki (uczelnie akademickie, uczelnie zawodowe, uczelnie niepubliczne wraz z instytutami badawczymi), równie ważne jest określenie puli środków, jaka na te koszyki będzie przypadać. Brak jednoznacznych regulacji w tym zakresie otwiera ministrowi drogę do swobodnego kształtowania polityki finansowej, co nie jest zgodne z zapisami ustawowymi i wymaga zmian opiniowanego projektu rozporządzenia.

Przechodząc do kwestii szczegółowych, KSN NSZZ „Solidarność” pragnie również zwrócić uwagę na następujące sprawy.

1. Duże wątpliwości budzi fakt wprowadzenia do algorytmu, w przypadku uczelni badawczych (pierwszy koszyk) składnika projektowego. Jeśli przeanalizujemy projekt rozporządzenia, to dostrzeżemy, że składnik ten ma

istotne znaczenie w kontekście zachęt do zdobywania grantów, szczególnie tych realizowanych w ramach unijnego programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji (2014-2020) Horyzont 2020 oraz w ramach programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji (2021-2027) Horyzont Europa. Projekt zakłada, że uwzględniane będą jedynie projekty (krajowe i zagraniczne), w których uczelnia jest liderem, a w przypadku Horyzont 2020 także konsorcjantem. Uczelnia, która będzie liderem w projekcie realizowanym w ramach tych programów, będzie mogła liczyć na wielokrotnie wyższą kwotę za jeden grant, przypadającą z tego składnika, niż uczelnia realizująca jako lider grant finansowany ze środków krajowych. Zdaniem KSN należy uwzględnić ten składnik również w przypadku pozostałych uczelni akademickich, a nie tylko w przypadku uczelni badawczych. Zwłaszcza w sytuacji, kiedy uczelnie badawcze i akademickie znajdują się w jednym koszyku.

Dodatkowym argumentem przemawiającym za dokonaniem tej zmiany jest fakt, że program „Inicjatywa doskonałości - uczelnia badawcza” ma być programem o charakterze rotacyjnym. Zatem proponowana konstrukcja algorytmu nie pozwoli, aby uczelnie, które nie mają wielokrotnego mnożnika (tak jak np. lider projektu Horyzont), mogły konkurować z uczelniami, które w początkowym momencie funkcjonowania Ustawy już stoją na uprzywilejowanej pozycji. W takiej sytuacji zasadne są obawy, że zasada rotacyjności składu programu, będzie zasadą martwą. KSN stoi na stanowisku, że wprowadzenie tego wskaźnika pozwoliłoby na stworzenie realnych możliwości rozwoju naukowego tych jednostek, dla których projekty mogłyby stać się swoistym „kołem zamachowym”.

2. KSN NSZZ „Solidarność” wskazuje również na fakt, że „korytarz” w przypadku uczelni z III koszyka (uczelnie niepubliczne i instytuty) określa poziom dotacji na rok bieżący na poziomie nie mniejszym niż 95% i nie większym niż 110%. Natomiast „korytarz” dla uczelni akademickich wskazuje, że poziom subwencji nie może być mniejszy niż 98% i nie większy niż 106% roku poprzedniego. Wprowadzenie zwiększonej górnej granicy „korytarza” dla uczelni niepublicznych jednoznacznie wskazuje na prognozowanie większego udziału tych szkół, co relatywnie odbije się na pozostałych podmiotach. Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” uważa, że jest to niedopuszczalna praktyka wynikająca ze wskazanego w uwagach systemowych braku regulacji.

3. KSN NSZZ „Solidarność” zwraca uwagę na fakt, że w przypadku uczelni niepublicznych jedynymi składnikami algorytmu są składnik badawczy i składnik doktorancki. Już w naszej wcześniejszej opinii do projektu przedmiotowego Rozporządzenia z dnia 14 września 2018 r. wskazywaliśmy, że w sytuacji, gdy do poddania się ewaluacji potrzeba minimum 12 pracowników, uczelnie niepubliczne zrobią wszystko, aby mieć u siebie szkoły doktorskie, przy czym warunkiem uruchomienia szkoły doktorskiej jest posiadanie uprawnień w danej dyscyplinie. Uważaliśmy, że ta sytuacja niekorzystanie odbije się na publicznych uczelniach badawczych i akademickich, które nie będą w stanie konkurować o doktorantów z uczelniami niepublicznymi. W przypadku tych pierwszych składników algorytmu za szkoły doktorskie wynosi 5%, gdy dla szkół niepublicznych przyjmowano wartość 35%. Oczywiście, jak już wskazano wcześniej, szkoły doktorskie można tworzyć pod warunkiem posiadania uprawnień w określonej dyscyplinie, ale do uzyskania takich uprawnień wystarczy tylko 12 osób. Dla ich pozyskania można transferować całe zespoły z uczelni publicznych, a nawet - co gorsza - wiodących w swoich dyscyplinach badaczy z uczelni publicznych, które w tej chwili konstruują swoje struktury organizacyjne wedle dyscyplin. KSN NSZZ „Solidarność” z całą mocą podkreślała, że przy tak skonstruowanym algorytmie dla uczelni niepublicznych, będziemy mieli w najbliższych latach do czynienia z agresywną polityką przejmowania potencjału badawczego w postaci naukowców (całe zespoły badawcze) i doktorantów, przez uczelnie niepubliczne, które dodatkowo będą mogły zaproponować o wiele lepsze warunki wynagradzania i programy stypendialne. Przewidywaliśmy, że proceder ten będzie nagminny zwłaszcza w obszarach niskonakładowych dziedzin, jak choćby szeroko rozumiana humanistyka. Efektem takich poczynań będzie znaczne osłabienie potencjału badawczego uczelni publicznych.

W przedstawionym do opiniowania projekcie Rozporządzenia z dnia 2 lipca 2019 r. KSN NSZZ „Solidarność” odnotowała dalszy wzrost wartości przytaczanego powyżej składnika doktoranckiego dla szkół niepublicznych. Wskaźnik ten w latach 2019-2024 i dalej przyjmuje następujące wartości (odpowiednio według lat): 0% 2019; 14% 2020; 28% 2021; 42% 2022; 56% 2023; 70% 2024, a w konsekwencji składnik badawczy: 100% 2019;

86% 2020; 72% 2021; 58% 2022; 44% 2023 30% 2024. Tak zaproponowany wzrost wartości tego wskaźnika stwarza bardzo sprzyjające warunki do wystąpienia zagrożeń wskazywanych przez KSN powyżej.

KSN NSZZ „Solidarność” zwraca również uwagę, że uczelnie niepubliczne znajdują się w tym samym koszyku, w którym znajdują się też instytuty badawcze oraz instytuty PAN i instytuty międzynarodowe, dla których wskaźnik doktorancki w Rozporządzeniu wynosi w roku 2024 odpowiednio 4% i 8%, a składnik badawczy 71% i 67%. Istnieje duże ryzyko, że uczelnie niepubliczne zdominują ten koszyk.

Zamiana charakteru przyznanych środków z dotacji na subwencję w przypadku uczelni niepublicznych, przy zwiększonym limicie górnej kwoty subwencji do 110%, może powodować ryzyko, że z uzyskanych środków uczelnie te nie tylko będą finansowały działalność naukową, ale też i dydaktyczną.

Warto również podkreślić, że uczelnie niepubliczne działają w obszarach szeroko rozumianej humanistyki, a bardzo rzadko są to uczelnie o profilu technicznym. Umieszczenie w jednym koszyku wszystkich publicznych uczelni akademickich, w kontekście wartości wskaźników doktoranckich, stawia uczelnie humanistyczne, z uwagi na konkurencję szkół doktorskich uczelni niepublicznych w gorszej pozycji wyjściowej w stosunku do uczelni technicznych w tym koszyku.

Możliwość zaproponowania lepszych warunków doktorantom w uczelniach niepublicznych może dotyczyć również doktorantów z zagranicy. Taka sytuacja realnie wpłynie nie tylko na liczbę studentów szkół doktorskich, ale też na obniżenie wskaźnika umiędzynarodowienia w uczelniach publicznych, co również będzie negatywnie skutkować na wysokość subwencji tych podmiotów.

KSN NSZZ „Solidarność” z całą mocą podkreśla, że z uwagi na sposób konstrukcji algorytmu w zakresie wskaźnika doktoranckiego dla uczelni akademickich, instytutów oraz uczelni niepublicznych istnieje bardzo duże niebezpieczeństwo odpływu kandydatów szkół doktorskich z uczelni publicznych na rzecz uczelni niepublicznych. Może dojść do sytuacji, w której znakomita większość słuchaczy szkół doktorskich znajdzie się w uczelniach niepublicznych.

Przed odpływem kadr z uczelni publicznych i pogorszeniem potencjału badawczego tychże uczelni może chronić interdyscyplinarność wewnątrzna prowadzonych badań. Warto również podkreślić, że skierowanie jakichkolwiek środków do uczelni niepublicznych powinno być możliwe jedynie przy bezwzględnej transparentności finansowej oraz jakościowej ich działalności. Są to warunki konieczne dla zdrowej konkurencji między uczelniami publicznymi i niepublicznymi, gdzie te ostatnie, ze względu na pobieranie opłat za naukę dysponują znacznie większymi środkami. KSN NSZZ „Solidarność” oczekuje i wnosi o to, aby regulacje dotyczące uczelni niepublicznych w zakresie algorytmu zostały gruntownie zmienione, a przedstawione powyżej uwagi uwzględnione i przedłożone ponownie do opiniowania.

4. KSN NSZZ „Solidarność” pragnie również zauważyć, że nowa klasyfikacja dyscyplin oraz nowe zasady ewaluacji przyczyniły się do powstania zjawiska „sierot po dyscyplinach”, czyli tych wszystkich osób w danej uczelni, które złożyły oświadczenie w dyscyplinie nieewaluowanej. Pomimo prowadzenia prac badawczych w ramach stosunku pracy, osoby te nie są ujęte w subwencji jako „badacze”, co należy zmienić w opiniowanym rozporządzeniu.

Poniekąd słuszne i wskazane zasady ewaluacji uczelni w ramach dyscyplin, a nie dotychczasowych wydziałów, miały się przyczynić do wewnątrz uczelnianej współpracy, a nie wewnętrznej konkurencji. Obecnie jednak obserwujemy zjawiska wypaczające w tym zakresie intencje autorów Ustawy 2.0. Wskazanie uczelni jako podmiotu oceny, a nie wydziału, miało również pozwolić pracownikom uczelni na realizację dotychczasowych obszarów badawczych w ramach nowej klasyfikacji dyscyplin niezależnie od lokalizacji tych pracowników w strukturze uczelni. KSN NSZZ „Solidarność” odnotował przypadki, w których uczelnie tworzą swoje struktury organizacyjne w formie wydziałów opartych o dyscypliny naukowe. Powoduje to pojawienie się niezdrowej konkurencji między tymi wydziałami i dalsze zamykanie się na interdyscyplinarne badania naukowe, a tym samym wypacza idee oraz założenia Ustawy 2.0.

Rozwiązanie powyższych kwestii KSN NSZZ „Solidarność” wskazała w piśmie z dnia 14 października 2018 (w sekcji dotyczącej interdyscyplinarności) przedstawiającym opinię do przedmiotowego Rozporządzenia z dnia 14 września 2018 r.

Poniżej przedstawiamy nasze uwagi do załączników.

1. Załącznik nr 1 ust. 6 oraz załącznik nr 3 ust. 2:

a) Zastosowanie parametru kdnd („średniego współczynnika kosztochłonności”) do wyliczania składnika doktoranckiego jest nieprawidłowe.

Pomnożenie łącznej liczby doktorantów z kilku dyscyplin różniących się kosztochłonnością przez średnią arytmetyczną współczynników kosztochłonności tych dyscyplin doprowadzi do błędnego obliczenia kosztów prowadzenia szkoły doktorskiej. Takie wyliczenie faworyzuje jednostki, które mają wielu doktorantów w „taniej” dyscyplinie i niewiele w „drogiej” i dyskryminuje te, które mają więcej doktorantów w „drogiej” dyscyplinie, a mniej w „taniej”. Jest to istotne w kontekście punktu 3 uwag szczegółowych. Składnik doktorancki powinien być obliczany w oparciu o liczbę doktorantów z poszczególnych dyscyplin i współczynnik kosztochłonności każdej z tych dyscyplin.

b) Ponadto w uzasadnieniu projektu czytamy „W ust. 6 załącznika nr 1 do projektu rozporządzenia oraz ust. 2 załącznika nr 3 do projektu rozporządzenia doprecyzowano definicję parametrów I i dd, wskazując wprost, iż odpowiednio liczba albo suma dyscyplin naukowych lub artystycznych (...)”. Tymczasem, o ile określenie „liczba dyscyplin” jest jednoznaczne i zrozumiałe, to określenie „suma dyscyplin” nie jest precyzyjne. Z analizy wzoru na średni współczynnik kosztochłonności kdnd (średnią arytmetyczną) wynika, że parametr dd określony jako „suma dyscyplin naukowych lub artystycznych” oznacza de facto liczbę dyscyplin i w mianowniku równania może być z powodzeniem zastąpiony parametrem I. Niemniej jednak, zgodnie z uwagą w punkcie 1, przy obliczaniu subwencji należy całkowicie zrezygnować z używania średniego współczynnika kosztochłonności.

2. Art. 13 pkt. 3, art. 14 pkt. 1 i załącznik nr 3 ust. 2:

Wzór na „wskaźnik potencjału naukowego” (Yi) podany w Art. 14 pkt. 1 dotyczy lat 2019-21 i uwzględnia kategorie A+, A, B i C. W załączniku nr 3 uwzględniona jest jeszcze kategoria B+. Jednocześnie w Art. 13 pkt. 1 jest podany wzór taki jak w Art. 14 pkt 3 (nie uwzględniający kategorii B+). Rozbieżności między treścią aktu, a treścią załączników może budzić wątpliwości co do tego, który z tych wzorów będzie obowiązywał po roku 2021.

Ponadto KSN NSZZ „Solidarność” podtrzymuje swoje uwagi, które przedstawiła w opinii z dnia 14 października 2018 r. do projektu rozporządzenia z dnia 14 września 2018 r.

**Mając świadomość odpowiedzialności za jakość kształcenia studentów i przyszłej kadry akademickiej oraz prowadzenie badań naukowych na wysokim poziomie, Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” wnosi o uwzględnienie przedstawionych powyżej uwag i sugestii do przedłożonego projektu Rozporządzenia z dnia 2 lipca 2019 r. i ponowne przedłożenie go do zaopiniowania. Zgłaszamy również swoją gotowość współpracy przy rozwiązywaniu wskazanych przez nas w powyższej opinii problemów.**

## **RELACJA Z NKN FORUM W KATOWICACH (01.07.2019 r.)**

*Rafał Szubert*

*Komisja ds. Komunikacji i Rozwoju Związku KSN*

Pierwszego lipca br. na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach odbyła się kolejna debata Narodowego Kongresu Nauki Forum (NKN FORUM), której wiodącym tematem były „Ścieżki kariery - rozwój kadr szkolnictwa wyższego i nauki”.

Wśród zebranych byli przedstawiciele Sejmu i Senatu RP, rektorzy, prorektorzy, dziekani, kanclerze polskich uczelni, pracownicy naukowcy i administracyjni oraz przedstawiciele związków zawodowych. Krajową Sekcją Nauki NSZZ „Solidarność” reprezentowali: kol. Dominik Szczukocki, Przewodniczący KSN oraz kol. Bogusław Dołęga i kol. Krzysztof Pszczółka - Zastępcy Przewodniczącego KSN. Dominik Szczukocki był jednym z panelistów w sesji pt. „Wpływ ustawy na zmiany w uczelniach - konkursy, awanse, oceny”, kol. Krzysztof Pszczółka, w seminarium „Ochrona pracowników w nowym otoczeniu instytucjonalnym”. Debatę rozpoczął i prowadził prof. dr hab. Ryszard Koziółek, Prorektor ds. Kształcenia i Studentów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Wprowadzając zebranych w tematykę debaty, prof. R. Koziółek powiedział, że nauczyciel akademicki wykonuje zawód, który powinien przynosić korzyść nie tylko jemu samemu jako pracownikowi, ale również uczelni, rozumianej jako instytucja i wspólnota oraz całemu społeczeństwu. Prof. R. Koziółek podkreślił, że kształcąc, a także stymulując do rozwoju zawodowego siebie, nasze koleżanki i naszych kolegów, wspieramy cnoty akademickie i musimy mieć poczucie, że mamy w tych działaniach zrozumienie i wsparcie ze strony polityków. Mówiąc o rozwoju kariery naukowej, prof. R. Koziółek określił politykę jako formę pedagogiki, w której projektując pewne działania kształtuje się również absolwenta uczelni wyższej i obywatela nauki - obywatela wiedzy, który powinien być pracowity, rzetelny, etyczny w zakresie kształcenia, znać języki, wykazywać szacunek dla faktów, być merytorycznym, doskonalić się i służyć prawdzie.

Następnie głos kolejno zabrali: prof. dr hab. Jarosław Górniak, Przewodniczący Rady Narodowego Kongresu Nauki (2016-2018), prof. dr hab. Andrzej Kowalczyk, Rektor Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz dr Jarosław Gowin, Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Tematyka pierwszej Sesji dotyczyła polityki kadrowej polskich uczelni. Paneliści dyskutowali nad zagadnieniem: „Wpływ ustawy na zmiany w uczelniach - konkursy, awanse, oceny”. Wstęp do dyskusji wygłosił prof. dr hab. Maciej Żylicz, Prezes Zarządu Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, który mówił o wyzwaniach, jakie stoją przed polskim szkolnictwem wyższym. Profesor M. Żylicz wymienił trzy podstawowe warunki konieczne dla zaistnienia uniwersytetu klasy światowej, tj.: koncentracja talentów, różnorodność finansowania oraz autonomia (akademicka, instytucjonalna, ekonomiczna). Prelegent argumentował, że poczucie wolności badań naukowych sprzyja rozwojowi pracownika nauki, dlatego też powinien on posiadać autonomię pracy naukowej. Mówiąc o ścieżce kariery naukowej, prof. Żylicz zwrócił uwagę na dane statystyczne, które wskazują na duże opóźnienie w osiągnięciu samodzielności naukowej w Polsce w stosunku do innych krajów europejskich i USA. Przyspieszenie tempa rozwoju kariery naukowej można osiągnąć poprzez aktywną politykę kadrową oraz ocenę okresową, która jednak w opinii prelegenta musi zostać zreformowana tak, aby sprzyjała wspieraniu dobrych pracowników naukowych, dając im możliwość szybszego awansu i dalszego rozwoju. Profesor Maciej Żylicz podsumował swoje wystąpienie hasłem, które jest mottem Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej: „Wspierać najlepszych, aby mogli się stać jeszcze lepsi”.

Pierwszej Sesji przewodniczył prof. dr hab. inż. Andrzej Jajszczyk, przedstawiciel Komitetu Polityki Naukowej, Członek Rady Naukowej Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych, Prezes Oddziału PAN w Krakowie. W sesji tej wzięli udział: prof. dr hab. Błażej Skoczeń, Przewodniczący Komisji Ewaluacji Nauki, dr hab. Marcin Pałys, prof. UW, Rektor Uniwersytetu Warszawskiego, prof. dr hab. Agnieszka Dobrzyń, Dyrektor Instytutu Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego, dr Dominik Szczukocki, Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” oraz dr Piotr Wojtulek, Przewodniczący Rady Młodych Naukowców.

Panel dyskusyjny dotyczył zagadnień związanych z mobilnością oraz rozwojem kadry naukowej, również w odniesieniu do hierarchicznej struktury stopni i tytułów naukowych. Paneliści odpowiadali kolejno na pytania: „Czy nowa ustawa daje szansę na zwiększenie mobilności długookresowej pracowników naukowych wyższych uczelni i autentyczne konkursy na stanowiska?” oraz „Jak pogodzić hierarchiczną strukturę stopni i tytułów naukowych z potrzebą tworzenia zespołów badawczych przez młodych liderów naukowych?”. Uczestnicy panelu omawiali przyczyny problemu braku mobilności pracowników naukowych na polskich uczelniach oraz nieprawidłowości w prowadzeniu polityki kadrowej, która sprzyja występowaniu takich zjawisk jak tzw. „chów wsobny”, czy fikcyjne konkursy.

Paneliści zwracali uwagę na istotną rolę konkursów, decydujących o poziomie przyszłej kadry naukowej oraz na ich wpływ na wysoki standard uczelni. Kryteria awansowe wewnątrz uczelni także powinny odpowiadać wysokim kryteriom konkursowym, a wszystkie procedury związane z ich przeprowadzaniem powinny być przejrzyste. Podkreślano tu dużą rolę wewnętrznej polityki uczelni, która powinna dbać o otwartość, jakość i stosować wewnętrznie wysokie standardy w tym zakresie.

W kwestii mobilności podnoszono ważną rolę polityki kadrowej i finansowej poszczególnych uczelni, które powinny tak dostosowywać swoją infrastrukturę, aby stwarzać odpowiednie warunki pracy na nowych stanowiskach. Paneliści zwracali uwagę, że mobilność, dająca możliwość rozwoju uczelni, musi wiązać się z zapewnianiem pracownikom odpowiednich warunków finansowych, które pozwolą konkurować polskim uczelniom z korporna-

cjami i uczelniami zagranicznymi w pozyskiwaniu kadry naukowej. Do problematyki mobilności w swoim wystąpieniu nawiązał również Przewodniczący KSN, według którego mobilność jest dla rozwoju nauki i naukowca ważna, ale nie najważniejsza. Przewodniczący KSN zaakcentował fakt, że w erze globalizacji są dziedziny nauki, które nie wymagają mobilności. Kol. Dominik Szczukocki podkreślił także, że ustawa 2.0 nie ogranicza mobilności, a konkursy i programy stypendialne dają duże możliwości rozwoju w tym kierunku. Przewodniczący KSN powiedział, że temat mobilności należy rozpatrywać w kontekście pokoleniowym i kulturowym. Odwołując się do teorii zarządzania zasobami ludzkimi, zwrócił uwagę na różnice w strukturze wiekowej pracowników - różnice między młodą kadrą należącą do pokolenia Y, a dojrzałymi pracownikami z pokolenia X. Dominik Szczukocki za szczególnie istotne uznał rozpatrywanie problemu w odniesieniu do pokolenia X - osób urodzonych w latach 1965-1980, które było wychowane w czasach kryzysu gospodarczego. Pokolenie to bezpieczeństwo widzi w stabilizacji, dlatego trudno jest mu się przekonać do idei długoterminowej mobilności. Następne pokolenia, wychowywane w erze globalizacji, inaczej postrzegają potrzebę mobilności i wchodząc na rynek pracy angażują się w nią coraz chętniej. Dominik Szczukocki stwierdził, że mobilność będzie mieć największe znaczenie dla osób urodzonych po 1995 roku, czyli tzw. pokolenia Z, dla którego bezpieczeństwo przez stabilizację straci na znaczeniu na rzecz tzw. flexicurity (bezpieczeństwa w elastyczności). Zdaniem D. Szczukockiego dopiero pokolenie Z będzie pokoleniem prawdziwie mobilnym. W tym miejscu Przewodniczący KSN zwrócił uwagę na kolejne wyzwanie, przed którym staje szkolnictwo wyższe i nauka - jak zatrzymać elitę naukową w kraju oraz czy będziemy w stanie stworzyć takie warunki finansowe i socjalne, żeby najlepsi pozostali w Polsce. Dominik Szczukocki odniósł się także do istotnych realiów społecznych i pracowniczych. W trakcie swojej wypowiedzi zaznaczył, że warunkiem koniecznym do rozwoju mobilności wśród środowiska akademickiego w Polsce jest tworzenie dobrych warunków pracy, w tym również odpowiednich zarobków. Przeniesienie się z mniejszego ośrodka do większego przy wynagrodzeniach, które oferują dzisiaj nasze uczelnie, nie zyska w jego ocenie wielu entuzjastów, ponieważ w większym mieście koszty utrzymania są znacznie wyższe, a naukowiec często musi przeprowadzić się z całą rodziną.

Zdaniem Przewodniczącego KSN młodzi liderzy naukowcy są dużą szansą dla rozwoju nauki w Polsce, jednak aby ich zatrzymać na naszych uczelniach, konieczna jest przebudowa systemu zarządczego oraz zmiany w obowiązującej aktualnie hierarchicznej strukturze uczelni. Młodzi ludzie oczekują większej wolności i elastyczności i aby pozyskać nowych liderów uczelnie muszą stworzyć dla nich możliwość współuczestniczenia w podejmowaniu decyzji. Dominik Szczukocki zwrócił też uwagę na konieczność weryfikacji kompetencji do zarządzania zespołem i zdolności pozyskiwania funduszy na badania przez potencjalnych liderów zespołów, co w obecnym systemie jest zupełnie pomijane.

Przewodniczący KSN odniósł się również do kwestii oceny pracowników naukowych i praw pracowniczych oraz obowiązku pracodawcy wynikającego z Kodeksu Pracy do zapewnienia pracownikom odpowiednich warunków pracy. Dominik Szczukocki podkreślił, że rolą związków zawodowych jest stanie na straży praw pracowniczych. Zwrócił uwagę zebranych na fakt, że są uczelnie, gdzie pracownikom nie zapewnia się podstawowych narzędzi do wykonywania pracy. W ocenie Przewodniczącego KSN, bardzo ważna jest również komunikacja między pracodawcą a pracownikiem oraz motywacja do pracy i nagradzanie najlepszych. Ocena pracownika powinna przewidywać obok skutków negatywnych (tj. zwolnienie z pracy), również takie pozytywne następstwa.

Drugi panel dyskusyjny NKN FORUM dotyczył tematu: „Od asystenta do profesora - dydaktyczna ścieżka kariery”. Moderatorem dyskusji był prof. dr hab. Zbigniew Marciniak, Przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W panelu uczestniczyli: prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk, Rektor Politechniki Śląskiej, prof. dr hab. Ryszard Koziołek, Prorektor ds. Kształcenia i Studentów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, dr Artur Obłuski p.o. Dyrektora Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego i Dyrektor Stacji Badawczej CAŚ w Kairze oraz dr hab. Anna Ajduk, Przewodnicząca Akademii Młodych Uczonych PAN. Wypowiedzi uczestników tego panelu cechowała duża rozbieżność zdań w ocenie tematu. Paneliści zwracali uwagę na dużą różnorodność uczelni, co utrudnia stworzenie jednego modelu rozwoju kariery pracownika akademickiego na ścieżce dydaktycznej. Zgodnie stwierdzono, że nie da się oderwać ścieżki kształcenia od struktury uczelni.

Prof. A. Mężyk sugerował, że wysoką jakość kształcenia dydaktycznego powinno osiągać się w oparciu o ocenę pracownika dydaktycznego wystawianą przez studentów, którzy sami powinni wybierać i wskazywać dobrego wykładowcę. Dr Artur Obłuski był natomiast zdania, że skuteczniejszym narzędziem oceny ścieżki dydaktycznej uczelni jest weryfikacja jakości absolwentów tej uczelni. Prof. A. Mężyk wskazał zakres oceny pracownika dydaktycznego - powinny na nią składać się: wymierne dowody rozwoju naukowego pracownika, tj. publikacje, sukcesy w popularyzacji nauki, pozyskiwanie programów doskonalących działalność dydaktyczną uczelni, wdrażanie nowych form kształcenia i rozwijanie sposobu kształcenia w uczelni oraz odbyte staże zagraniczne. Prelegent za konieczne uznał wprowadzenie określenia „osiągnięcia dydaktycznego”, które mogłoby być równoważne z „osiągnięciem badawczym”. Z kolei dr hab. Anna Ajduk naświetliła temat kariery dydaktycznej z punktu widzenia szeregowego pracownika uczelni o ambicjach uczelni badawczej. Jako główny problem kariery dydaktycznej panelistka wymieniła jej bardzo niski prestiż. Podkreśliła generalnie dominujący pogląd, że pracownik, który wybiera ścieżkę dydaktyczną, został do niej zmuszony przez system w konsekwencji niepowodzenia w karierze naukowej. Tego rodzaju negatywna selekcja nie buduje prestiżu tej ścieżki zawodowej i kariery pracownika dydaktycznego. Według prelegentki innym problemem jest kontrowersyjne przekonanie, że jeśli ktoś nie jest wystarczająco dobry, aby prowadzić badania naukowe na odpowiednim poziomie, to będzie dobrym dydaktykiem. Taki automatyzm nie występuje, również dobry badacz nie musi być dobrym dydaktykiem - zauważyła Anna Ajduk. Zestaw cech charakteryzujący dobrego naukowca nie musi pokrywać się z zestawem cech charakteryzujących dobrego nauczyciela. Zdaniem Anny Ajduk pokonanie tego fałszywego przekonania wymaga określenia kryteriów wejścia na ścieżkę dydaktyczną. Te kryteria powinny pomóc w określeniu, czy kandydat ma szansę być dobrym nauczycielem, czy też dobrym naukowcem. Takim kryterium - podkreśliła dr hab. Anna Ajduk - nie może być tylko i wyłącznie staż pracy dydaktycznej, ponieważ można mieć wieloletni staż pracy dydaktycznej będąc złym nauczycielem. Jako kolejną przyczynę tego, że ścieżka dydaktyczna ma obecnie złą renomę, Anna Ajduk wymieniła dotychczasowy brak szansy na awans. Ustawa 2.0 umożliwi go, dając również pewną elastyczność w rozdziale obowiązków dydaktycznych i naukowych. Anna Ajduk podkreśliła, że dydaktyka jest bardzo ważna, natomiast zwróciła uwagę na „utopijną fantazję”, zgodnie z którą każdy pracownik naukowy zatrudniony na stanowisku naukowo-dydaktycznym może w równym stopniu łączyć w swojej karierze i w swojej pracy obowiązki dydaktyczne z badawczymi. „Jeżeli chcemy poświęcić się karierze naukowej, to dydaktyka zawsze ucierpi” – stwierdziła Anna Ajduk. Problemem jest tutaj czas, którego nie wystarcza na wykonywanie obowiązków - dydaktycznych i naukowych - w równym stopniu i z jednakowym poświęceniem. Panelistka wyraziła pogląd, że obecnie obowiązujący podział 50/50 obowiązków wykonywanych przez pracowników naukowo-dydaktycznych może nie być najlepszym wykorzystaniem potencjału kadrowego, który posiada uczelnia. Dlatego też zasugerowała bardziej elastyczne podejście do tego zagadnienia i potraktowanie obowiązków naukowo-dydaktycznych jako ciągłej skali, pewnego spektrum. W związku z tym kwestia proporcji pomiędzy działalnością dydaktyczną a naukową danego pracownika powinna mieścić się w tym spektrum i nie powinna być narzucona w sposób sztywny.

Prof. R. Koziołek uważa z kolei, że nie można oddzielić ścieżki dydaktycznej od badawczej i dlatego powinno się zlikwidować taki podział. Swoją opinię prelegent argumentował przytaczając wymogi wobec pracowników dydaktycznych określone w Statucie Uniwersytetu Śląskiego, które narzucają pracownikowi na ścieżce dydaktycznej również obowiązek rozwoju naukowego. W ocenie prof. R. Koziołka dydaktyka oderwana od nauki na uczelniach wyższych ma zastosowanie wyłącznie na zajęciach z języków obcych, wychowania fizycznego, dotyczy także kształcenia o profilu praktycznym oraz studiów dualnych. Prof. R. Koziołek mówił także o trudności w przeprowadzaniu skutecznej oceny pracownika na ścieżce dydaktycznej. Trudność ta polega na braku możliwości rozróżnienia pomiędzy aktywnością dydaktyczną pracownika a jego osiągnięciami dydaktycznymi. Nieadekwatna ocena ścieżki dydaktycznej polega na skupianiu się wyłącznie na aktywności dydaktycznej pracownika a nie efektywności jego pracy dydaktycznej, która jest trudniejsza do oceny, ponieważ sprowadza się do ewaluacji zakresu wiedzy przekazanej studentom przez dydaktyka. Prof. R. Koziołek zwrócił również uwagę na określenia stosowane w rozróżnieniu ścieżki dydaktycznej i ścieżki naukowej, gdzie mowa jest o możliwości zwolnienia z dydaktyki ze względu na osiągnięcia naukowe. Według prof. R. Koziołka takie postawienie problemu określa dydaktykę jako obciążenie,

co wiąże się ze słabością prestiżu tej ścieżki. Po wystąpieniach panelistów odbyła się otwarta dyskusja z udziałem osób zgromadzonych na sali.

Wśród popołudniowych sesji szczególnie ważne z punktu widzenia praw pracowniczych było seminarium poświęcone ochronie pracowników w nowym otoczeniu instytucjonalnym, w którym jednym z panelistów był kol. Krzysztof Pszczółka. Dyskusja skupiła się na nowym i kontrowersyjnym (zwłaszcza jeśli potraktuje się go jako jednoosobowy organ uczelni) - rzeczniku praw i wartości akademickich. Jest to stanowisko wzorowane na tzw. *Academic Ombudsman*, który funkcjonuje w kilku krajach Europy i w USA, gdzie ma on umocowanie ustawowe będąc agencją rządową, a sam rzecznik jest organem niezależnym od pracodawcy - niekiedy działającym w zasięgu ogólnokrajowym. Zakres działalności ombudsmana w innych państwach znacznie wykracza poza sprawy pracownicze, często zajmuje się problematyką równości tj.: dyskryminacja ze względu na płeć, tożsamość, ekspresję osoby transpłciowej, pochodzenie etniczne, religię, przekonania, niepełnosprawność, orientację seksualną lub wiek. Ombudsmani z krajów europejskich i USA są też zrzeszeni w Międzynarodowym Stowarzyszeniu Ombudsmanów oraz przyjmują kodeks etyczny tego Stowarzyszenia, zapewniający wspólny zestaw zasad etycznych, których muszą przestrzegać członkowie. W Polsce funkcję tak rozumianego ombudsmana sprawuje Rzecznik Praw Obywatelskich. Na mocy nowych statutów próbuje się wprowadzić tę instytucję do niektórych uczelni indywidualnie. Mający umocowanie jedynie w statucie uczelni ombudsman pozostaje pracownikiem tej uczelni, brak mu więc niezależności od pracodawcy, który jest potencjalną stroną w sprawach będących w zakresie działania takiego rzecznika. Przedstawiciele Krajowej Sekcji Nauki wzięli aktywny udział w dyskusji. Związkowcy podkreślali, że w polskim prawodawstwie zakres działań przypisywany ombudsmanowi w innych krajach jest przypisany w odpowiednich ustawach do związków zawodowych i społecznej inspekcji pracy, co gwarantuje mu niezależność od pracodawcy i daje dużo lepszą ochronę praw pracowniczych. Rzecznik praw i wartości akademickich może pełnić jedynie funkcję tzw. „telefonu zaufania”, ponieważ nie posiada żadnych uprawnień.

Kongres podsumował prof. dr hab. Jarosław Górniak. Profesor nawiązał do wystąpienia premiera Jarosława Gowina, który zapowiedział, że obecnie są zbierane i weryfikowane wszelkie problemy, które pojawiały się podczas wdrażania Ustawy 2.0 (m.in. podczas prac nad poszczególnymi statutami oraz nad innymi wewnętrznymi regulacjami na uczelniach). Należy mieć nadzieję - podkreślił prof. J. Górniak - że sytuacja pozwoli na to, żeby te porządki udało się spokojnie przeprowadzić. Czas, w którym odbywa się kongres, jest ciągle jeszcze czasem intensywnej pracy nad wieloma rozwiązaniami na uczelniach dotyczącymi problemów kadrowych czy awansów naukowych.

Nagranie transmitowanej części NKN FORUM jest dostępne na kanale YouTube:

<https://www.youtube.com/watch?v=XBITmTuRqzA&t=191s>

Pełny program NKN FORUM w Katowicach: <https://nkn.gov.pl/debata/debata-04/>





## ZE STRONY MINISTERSTWA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

<https://konstytucjadlanauki.gov.pl/przewodniczacy-rady-doskonalosci-naukowej-powolany>



### Przewodniczący Rady Doskonałości Naukowej powołany

Rozpoczęcie działalności przez Radę Doskonałości Naukowej jest kolejnym ważnym etapem wdrażania Konstytucji dla Nauki, która obejmuje reformę systemu awansu naukowego. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Jarosław Gowin, powołał

na stanowisko przewodniczącego RDN prof. dr hab. Grzegorza Węgrzyna. Od teraz będzie on kierował pracami organu, który zadba o najwyższe standardy jakości działalności naukowej wymagane do uzyskania stopni naukowych, stopni w zakresie sztuki i tytułu profesora.

#### Działanie na rzecz rozwoju kadry naukowej

Rada Doskonałości Naukowej to nowy organ działający na rzecz rozwoju kadry naukowej. Dbą o najwyższe standardy jakości działalności naukowej wymagane do uzyskania stopni naukowych, stopni w zakresie sztuki i tytułu profesora. Docelowo RDN zastąpi Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów w zakresie nadzoru nad indywidualnymi postępowaniami awansowymi.

Pierwsza kadencja RDN zaczęła się 1 czerwca i będzie trwała do końca 2023 roku. Skład RDN ustalany był w ramach wyborów, w których mogły wziąć udział wszystkie osoby posiadające stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora. Naukowców, którzy posiadali uprawnienia do głosowania i którzy znaleźli się na liście wyborczej, było ponad 28 tysięcy. Ponad 18 tys. z nich wzięło udział w wyborach. W Radzie Doskonałości Naukowej zasiądzie 141 osób.

#### Nowy przewodniczący

Profesor Grzegorz Węgrzyn urodził się w 1963 roku w Gdańsku. Od 1999 r. jest zatrudniony w Katedrze Biologii Molekularnej Uniwersytetu Gdańskiego na stanowisku profesora zwyczajnego. Obecnie jest kierownikiem tej katedry. W latach 2002–2008 pełnił funkcję dziekana Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii UG, a w latach 2008–2016 był prorektorem ds. nauki na Uniwersytecie Gdańskim.

Profesor Węgrzyn kierował zespołem naukowców, który opracował pierwszą skuteczną metodę leczenia choroby Sanfilippo, pozwalającą na zatrzymanie wyniszczających procesów chorobowych. Zainteresowania badawcze profesora to mechanizmy replikacji DNA plazmidów i bakteriofagów, regulacja ekspresji genów w komórkach bakteryjnych oraz zastosowanie elektrycznych bio-chipów.

Jest laureatem wielu nagród naukowych.

## Poradnik urlopowicza 2019

<http://www.solidarnosc.org.pl/aktualnosci/wiadomosci/regiony/item/18832-poradnik-urlopowicza-2019>

**Urlop wypoczynkowy jest prawem pracownika. Zagadnienia związane z urlopami pracowniczymi są uregulowane w rozdziale siódmym kodeksu pracy.**

### 1. Kiedy pierwszy raz na urlop

Pracownik, który po raz pierwszy podejmuje pracę, w danym roku kalendarzowym uzyskuje prawo do urlopu wypoczynkowego z upływem każdego przepracowanego miesiąca w wymiarze 1/12 rocznego urlopu. Urlop częściowy, nabywany z upływem miesiąca pracy, ma charakter samodzielny, co oznacza, że po każdym miesiącu pracy może być wykorzystywany.

Prawo do kolejnego urlopu będzie przysługiwało pracownikowi wraz z początkiem następnego roku kalendarzowego, już w pełnym wymiarze.

### 2. Wymiar urlopu

Był projekt, aby w nowelizacji kodeksu pracy miał znaleźć się zapis, że każdy pracownik będzie miał 26 dni urlopu niezależnie od stażu. Zmiana byłaby zatem korzystna dla młodych pracowników, którym według starych przepisów przysługiwał krótszy urlop.

Proponowana zmiana ostatecznie nie weszła w życie i obowiązują dotychczasowe przepisy. Zgodnie z nimi wymiar urlopu wynosi

- 20 dni, gdy pracownik jest zatrudniony krócej niż 10 lat,
- 26 dni, gdy pracownik jest zatrudniony co najmniej 10 lat.

### 3. Czy można udzielić urlopu wypoczynkowego na część dnia?

Urlopu wypoczynkowego udziela się w wymiarze godzinowym, odpowiadającym dobowemu wymiarowi czasu pracy pracownika w danym dniu, czyli w wymiarze tylu godzin, ile w danym dniu pracownik powinien przepracować, zgodnie z obowiązującym go rozkładem czasu pracy. Jeśli więc w danym dniu pracownik powinien przepracować 9 godzin i wnioskuje o urlop właśnie na ten dzień, urlopu należy mu udzielić w wymiarze 9 godzin.

Jeśli zdarzy się tak, że pracownikowi zostanie do wykorzystania urlop w niskim wymiarze (np. 3 godziny), że nie jest możliwe udzielenie urlopu na cały dzień roboczy (np. 8 godzinny), to pracodawca powinien udzielić mu urlopu na część dnia roboczego. Przez pozostałą część tego dnia pracownik powinien wykonywać pracę.

### 4. Staż pracy, od którego zależy wymiar urlopu pracownika

Do okresu zatrudnienia, od którego zależy wymiar urlopu, wlicza się:

- wszystkie okresy poprzedniego zatrudnienia, bez względu na przerwy w zatrudnieniu i sposób ustania stosunku pracy,
- okresy nauki w szkole, maksymalnie można doliczyć 8 lat, jeśli pracownik skończył edukację w szkole wyższej.

Ważne!!!

Okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależy nabycie prawa do urlopu wypoczynkowego.

Jeśli pracownik był zatrudniony i jednocześnie się uczył, do stażu wlicza się bądź okres zatrudnienia, bądź okres nauki, w zależności od tego, co jest korzystniejsze dla pracownika.

### 5. Udzielanie urlopu wypoczynkowego – kto decyduje?

Pracodawca jest obowiązany udzielić pracownikowi urlopu w tym roku kalendarzowym, w którym pracownik uzyskał do niego prawo. Pracodawca może zrezygnować z ustalania planu urlopów i wówczas termin urlopu jest ustalany po porozumieniu z pracownikiem.

Urlopy powinny być udzielane zgodnie z planem urlopów, który stanowi kompromis między planami wakacyjnymi pracownika a koniecznością zapewnienia normalnego funkcjonowania zakładu pracy.

Urlop wypoczynkowy może być podzielony na części, z tego przynajmniej jedna część wypoczynku musi trwać nie mniej niż 14 dni kalendarzowych. Pracownik nie planuje tzw. urlopów na żądanie (4 dni w roku kalendarzowym).

### 6. Urlop na żądanie (art. 167<sup>2</sup>k.p.)

Pracodawca jest obowiązany do udzielenia urlopu na żądanie pracownika, które może być zgłoszone najpóźniej w dniu rozpoczęcia tego urlopu. Skoro kodeks nie wprowadza żadnych wymogów co do formy zgłoszenia tego żądania, to oznacza, że pracownik może to uczynić w dowolny sposób.

## **Ważne!!!**

**W orzecznictwie przeważa rygorystyczny pogląd, że pracownik nie może rozpocząć urlopu na żądanie bez udzielenia go przez pracodawcę (por. wyrok SN z dnia 16 września 2008 r., II PK 26/08).**

**Co do zasady jednak pracodawca nie może odmówić udzielenia pracownikowi urlopu na żądanie w terminie wskazanym przez pracownika, jeśli nie występują żadne szczególne okoliczności, uzasadniające odmowę.**

### **7. Czy pracodawca może odwołać pracownika z urlopu ( art. 167 k.p.)**

Pracodawca może odwołać pracownika z urlopu, jeżeli jego obecności w zakładzie wymagają okoliczności nieprzewidziane w chwili rozpoczynania urlopu (np. awaria urządzeń, nieprzewidziana kontrola z urzędu skarbowego). Przykładowo: nie można wymagać od pracownika przerwania urlopu w związku z koniecznością wykonania rutynowych obowiązków.

Odwołanie pracownika z urlopu ma charakter polecenia służbowego. W konsekwencji odmowa jego wykonania może być uznana za ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych. Jednocześnie § 2 omawianego artykułu nakłada na pracodawcę obowiązek pokrycia kosztów poniesionych przez pracownika w bezpośrednim związku z odwołaniem go z urlopu (np. koszty przejazdu czy zakwaterowania, koszty opłacenia wycieczki w biurze podróży).

### **8. Zaległy urlop wypoczynkowy**

Urlop niewykorzystany w roku kalendarzowym, w którym pracownik nabył do niego prawo, należy pracownikowi udzielić najpóźniej do 30 września następnego roku kalendarzowego. Pracodawca nie ma obowiązku uzgadniania z pracownikiem terminu wykorzystania zaległego urlopu i musi udzielić mu urlopu przed końcem września. W wyroku z dnia 25 stycznia 2005 r. (I PK 124/05) Sąd Najwyższy stwierdził, iż pracodawca może pracownika wysłać na zaległy urlop, nawet gdy ten nie wyraża na to zgody. Sąd podkreślił, że prawo do urlopu wypoczynkowego określone jest przepisami o charakterze bezwzględnie obowiązującym i to w odniesieniu do obu stron stosunku pracy. Pracodawca jest zobowiązany do udzielenia pracownikowi urlopu wypoczynkowego w określonym rozmiarze i terminie, a z drugiej strony pracownik nie może zrzec się prawa do urlopu (por. art. 152 § 2 k.p.).

### **9. Przesunięcie terminu urlopu**

Wcześniej ustalone terminy urlopu wypoczynkowego mogą być zmieniane z inicjatywy pracodawcy lub pracownika. Przepisy prawa pracy przewidują również obowiązkowe przesunięcie urlopu wypoczynkowego, na skutek takich okoliczności, jak:

- choroba,
- odosobnienie związane z chorobą zakaźną,
- powołanie na ćwiczenia wojskowe lub szkolenie wojskowe do 3 miesięcy,
- urlop macierzyński.

Wtedy pracodawca obowiązkowo przesuwając pracownikowi urlop na inny termin (art. 165 k. p.).

### **10. Jakie świadczenia pieniężne przysługują pracownikowi korzystającemu z urlopu?**

#### **a. Wynagrodzenie za czas urlopu wypoczynkowego.**

Za czas urlopu pracownikowi przysługuje wynagrodzenie, jakie by otrzymał, gdyby w tym czasie pracował. Przy ustalaniu wynagrodzenia urlopowego pracownika uwzględnia się składniki wynagrodzenia w łącznej wysokości wypłacone pracownikowi w okresie 3 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc rozpoczęcia urlopu. W przypadkach znacznego wahania wysokości składników wynagrodzenia mogą być uwzględnione przy ustalaniu wynagrodzenia urlopowego wynagrodzenia wypłacone pracownikowi w okresie nieprzekraczającym 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc rozpoczęcia urlopu.

#### **b. Czy pracodawca może dofinansować wypoczynek pracownika.**

Nie ma przeszkód prawnych, aby pracodawca w przepisach zakładowych przewidział możliwość dofinansowania do wypoczynku pracownika i jego rodziny. Jeśli jednak świadczenia miałyby korzystać ze zwolnienia od składek na ubezpieczenia społeczne i zwolnienia podatkowego, to muszą być przyznawane w oparciu i na zasadach przewidzianych w ustawie o ZFŚS, czyli m.in. z zastosowaniem tzw. kryterium socjalnego i w wysokości określonej przez regulamin funduszu.

#### **c. Czy świadczenie urlopowe i „wczasy pod gruszą” to te same świadczenia?**

„Wczasy pod gruszą” to dofinansowanie urlopu wypoczynkowego z zakładowego funduszu socjalnego, a świadczenie urlopowe – to kwota wypłacana przez pracodawcę, który funduszu nie tworzy. Zasady wypłacania „wczasów pod gruszą” określa regulamin ZFŚS.

Natomiast zasady przyznawania świadczenia urlopowego są wprost określone w ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2018 poz. 1608). Zgodnie z nimi świadczenie urlopowe przysługuje raz w roku, po wykorzystaniu urlopu wypoczynkowego w wymiarze 14 kolejnych dni.

*Stan prawny na 18.06.2019 r.*

*www.solidarnosc.gda.pl / Maria Szwajkiewicz*

## INWAZJA IDEOLOGII GENDER ROZWIJA SIĘ

Wojciech Pillich

Dla Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” inwazja genderyzmu nie jest nowym tematem, tyle że okoliczności skłaniają do ponownego zajęcia stanowiska. Na aktywność środowiska gender i wynikające z niej niebezpieczeństwa, Krajowa Sekcja Nauki zwróciła uwagę informując o uczestniczeniu w wojnie cywilizacji<sup>1</sup>. Już w roku 2013, rok po opublikowaniu polskiego tłumaczenia „standardów deprawacji”. W przywołanym numerze „Wiadomości KSN” przytoczono także szereg stanowisk uczelnianych Komisji Zakładowych NSZZ „Solidarność” protestujących przeciwko rozpowszechnianiu ideologii gender. Chociaż przeciwko wdrażaniu jej celów w Polsce, KSN wypowiedziała się już w roku 2006 w liście Janusza Sobieszczańskiego - Przewodniczącego KSN do Freda van Leeven - Sekretarza Generalnego EI<sup>2</sup>. W roku 2014 Walne Zebranie Delegatów KSN przyjęło m.in. stanowiska przeciwko propagowaniu ideologii gender oraz programowi „równościowe przedszkole”<sup>3,4</sup>. W sprawie szerzenia ideologii gender, szczególnie w sferze edukacji, wypowiedziała się także Rada Sekcji Krajowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”<sup>5</sup>. Podobnie postąpił Sekretariat Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność” na swoim krajowym Kongresie<sup>6,7</sup> w 2014 roku. Stanowiska te były jednoznacznymi deklaracjami sprzeciwu, lecz spotykano się także z bagatelizowaniem zjawiska i niewiele się działo w „Solidarności” w tej sprawie. Druga strona natomiast szczerze wspomaganą finansowo, nie próżnowała.

Ocena ideologii gender przedstawiona w „Wiadomościach KSN” w roku 2013, do dzisiaj jest w pełni aktualna, warta przypomnienia sobie. Zmiana polega na zastąpieniu cichego działania, wojny pozycyjnej pomiędzy cywilizacjami, frontalnym atakiem ze strony ideologii gender na nasz kraj, której zewnętrznym wyrazem jest między innymi promocja środowisk lesbijek, gejów, biseksualistów, transseksualistów ... (LGBT). W międzyczasie zgodnie z ideologią Antonio Gramsci’ego w swoim „marszu przez instytucje”, homolobby zajęło wiele strategicznych pozycji. Obecnie widocznie uznało, że już może otwarcie atakować. Drastyczniejsze przykłady wykreowane w Warszawie i Gdańsku, mają kontynuację w innych miastach i są coraz bardziej prowokujące. Upublicznienie takich wydarzeń pozwala jednak szerszej grupie obywateli poznać istotę i cel tych działań, którym jest niszczenie tożsamości człowieka i wspólnoty jaką jest rodzina, i że to praktyka ma decydować o prawie, co niestety jeszcze przez wielu jest lekceważone. Najgroźniejsze jednakże jest przenikanie ideologii gender do społeczności bez rozgłosu, pod hasłami równości i wolności, oswajanie z nią, realizowane przez edukatorów seksualnych, którymi również mogą być nauczyciele i wychowawcy.

Jeden kierunek ataku skierowany jest na dzieci i młodzież. Praktyczne podstawy wdrażania edukacji seksualnej, polegającej na demoralizacji, podają *Standardy edukacji seksualnej w Europie. Podstawowe zalecenia dla decydentów*

<sup>1</sup> Pillich W.: Krajowa Sekcja Nauki na wojnie cywilizacji. Wiadomości KSN, nr 11-12/2013. [https://www.solidarnosc.org.pl/ksn/bulletin/nr11\\_12-28212\\_213-29.pdf](https://www.solidarnosc.org.pl/ksn/bulletin/nr11_12-28212_213-29.pdf)

<sup>2</sup> List KSN NSZZ „Solidarność” L.p. 81/2006 z 8 lipca 2006 r., cytat: „Uważamy, że nie jest prawdą, że można postawić znak równości pomiędzy statusem związku ludzi tej samej płci i związku małżeńskiego pomiędzy kobietą i mężczyzną. ... Powszechny jest też pogląd, że niekorzystna byłaby adopcja dzieci przez pary homoseksualne.” Wiadomości KSN, nr 11-12/2013.

<sup>3</sup> Stanowisko Walnego Zebrania Delegatów Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w sprawie propagowania ideologii gender. Warszawa - Sękocin, 23-24.05.2014 r. Wiadomości KSN nr 11-12A//2014.

<sup>4</sup> Stanowisko Walnego Zebrania Delegatów Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w sprawie wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczącego programu „równościowe przedszkole. Warszawa - Sękocin, 23-24.05.2014 r. Wiadomości KSN nr 11-12A//2014.

<sup>5</sup> Stanowisko Rady Sekcji Krajowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” w sprawie ideologii gender. Zakopane, 10.01.2014 r.

<sup>6</sup> Stanowisko Kongresu Krajowego Sekretariatu Nauki i Oświaty w sprawie propagowania ideologii gender, Kielce, 6.06.2014 r.

<sup>7</sup> Stanowisko Kongresu Krajowego Sekretariatu Nauki i Oświaty w sprawie wystąpienia RPO dot. programu „równościowe przedszkole”, Kielce, 6.06.2014 r.

oraz specjalistów zajmujących się edukacją i zdrowiem<sup>8</sup>. Jest to poradnik deprawacji dzieci w wieku od 0 do 15 i więcej lat. Szkodliwość tych programów dla dzieci jest stwierdzona<sup>9,10</sup>.

Drugi kierunek ataku wymierzony jest przez zideologizowane lub uległe atakom środowiska LGBT kierownictwa firm w ich pracowników. Ujawnione wspieranie „parad równości” przez niektóre większe przedsiębiorstwa, w których „mile widziane” jest uczestniczenie w paradach LGBT, prowadzi do naruszania praw pracowniczych. Przykłady firm IKEA i VOLVO są powszechnie znane. Potrzebę reakcji na przypadki propagandy LGBT w zakładach pracy oraz im przeciwdziałania, wyraził Piotr Duda - Przewodniczący NSZZ „Solidarność”, stwierdzając powstanie nowego obszaru działania dla Związku.

Stanowiska już mamy, czas na konkretne działania. Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” – póki nie ma innych zaleceń ze strony Komisji Krajowej – powinna włączyć się w przeciwdziałanie propagandzie ideologii gender i ograniczenie jej oddziaływania, w sposób właściwy dla Sekcji. Pierwszym krokiem może być ocena sytuacji w sferze edukacji i uwrażliwienie członków Związku – jako rodziców - na sposoby i skutki wdrażania ideologii gender. Kolejnym działaniem byłoby zaproponowanie skutecznych metod przeciwdziałania jej, łącznie z odpowiednimi regulacjami prawnymi. Przytoczone w poprzednim numerze „Wiadomości KSN” działania zapoczątkowane w Regionalnej Sekcji Nauki Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność”<sup>11</sup>, Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”, może podjąć i rozwinąć. Obrona dzieci i młodzieży jako członków rodzin jest naszą szczególną statutową powinnością i wymaga autentycznego zaangażowania członków Związku. KSN mogłaby poprzeć obywatelski projekt zmiany przepisów w celu „zapewnienia prawnej ochrony dzieci i młodzieży przed deprawacją seksualną i demoralizacją”<sup>12</sup> Niezależnie, potrzebna jest powszechna mobilizacja rodziców do przeciwdziałania opanowaniu sfery edukacji przez ideologów gender, których podstawowym celem jest wychowanie nowego pokolenia<sup>13</sup>.

Dostrzegamy dzisiaj jak Erich Fromm (1900-1980) trafnie zarzucał społeczeństwu zachodniemu bezmyślność. Temu twórcy także teorii ewolucji wstecznej, dehumanizacji ludzi, przypisywana jest fraza z pytaniem, kiedy pojawił się człowiek? Wtedy, kiedy małpa włożyła spodnie. Niektóre obserwowane poczynania jakby potwierdzały jego teorię. Takie myśli nachodzą zwłaszcza, gdy przed kilkunastu laty, uczestnicząc w konferencji naukowej u zachodniego sąsiada, widziało się jak część jej uczestników, po obradach, na plaży, całkowicie pozbawiała się ubioru.

Różne organizacje współtworząc lobby LGBT, które chcą przeprowadzić rewolucję stosunków społecznych oraz „wychować” Polaków, stanowią współczesną V kolumnę, w dużym stopniu finansowaną z zagranicy. Pragną doprowadzić do podobnej sytuacji, gdy „*Wolno nam było odzywać się skrzekiem kartłów i demonów/ ale czyste i dostojne słowa były zakazane/ Pod tak surową karą, że kto jedno z nich śmiał wymówić,/ Już sam uważał się za zgubionego*” (Czesław Miłosz, „Zadanie”, 1970). Można sądzić, że w Polsce „lewactwo” przegra. Oddziaływanie oparte na kilkudziesięcioletniej neomarksistowskiej ideologii, nie może mierzyć się ze zweryfikowaną wielowiekową praktyką, spuścizną cywilizacji chrześcijańskiej, nierzadko podtrzymywanej najwyższą ofiarą. Społeczeństwo jednak poniesie koszty tej wojny, tak osobowe jak i ogólnospołeczne. Czyńmy wszystko aby one były jak najmniejsze.

---

<sup>8</sup> Standardy edukacji seksualnej w Europie (Standards for Sexuality Education in Europe). Publ.: Federalne Biuro ds. Edukacji Zdrowotnej w Kolonii (BZgA), 2010. Tłum. wyd. Czelej Sp. z o.o., Lublin 2012. [https://www.bzga-whocc.de/fileadmin/user\\_upload/Dokumente/WHO\\_BzGA\\_Standards\\_polnisch.pdf](https://www.bzga-whocc.de/fileadmin/user_upload/Dokumente/WHO_BzGA_Standards_polnisch.pdf)

<sup>9</sup> Gender Ideology Harms Children. American College of Pediatricians, 2016. <https://www.acped.org/the-college-speaks/position-statements/gender-ideology-harms-children?highlight=Gender%20Ideology%20Harms%20>

<sup>10</sup> B. Nowak - małopolska kurator oświaty: „we wszystkich krajach realizacja programów seksualizujących w efekcie spowodowała rozbudzenie seksualne, zwiększyła liczbę ciąży, chorób wenerycznych i spowodowała problemy z określeniem swojej tożsamości płciowej u dzieci”. <https://www.acped.org/the-college-speaks/position-statements/gender-ideology-harms-children?highlight=Gender%20Ideology%20Harms%20>

<sup>11</sup> Stanowisko Regionalnej Sekcji Nauki Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność” w sprawie potrzeby kontynuowania rewolucyjnych przemian „Solidarność”. Katowice, 12.06.2019 r. Wiadomości KSN nr 5-6/2019.

<sup>12</sup> Obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 6 czerwca 1977 r. - Kodeks karny, z 17.07.2019 r. Druk sejmowy nr MK-020-1286/19.

<sup>13</sup> Dyktatura gender. Pr. zb. Biały Kruk. Kraków, 2014.



...  
Nie będzie Prusak truć nam dusz, -  
Z rąk mu wytrączę berło.  
Tyś, Górny Śląsku, wolny już,  
Korony polskiej perło.  
Obwarujemy polski próg –  
Tak nam dopomóż Bóg!

*Rota Górnośląska*<sup>14</sup>  
*Jan Nikodem Jaroń (1881-1922)*

...  
Tu, na Śląsku dobrze jest mówić  
przede wszystkim o Polsce. Bo  
Polska jest w sercach Ślązaków i  
zajmuje szczególne miejsce.  
Udowodnili to Ci, którzy przed stu  
laty ruszyli do powstań.

*Beata Szydło*<sup>15</sup>

## PERŁA W KORONIE

Sejm RP w ubiegłym roku ustanowił rok **2019 Rokiem Powstań Śląskich**. Sto lat temu wybuchło I powstanie śląskie. W maju z pietyzmem przypominano o zbrojnych zrywach Ślązaków, a w dniu 15 sierpnia w Katowicach, w hołdzie Powstańcom Śląskim, odbędzie się z okazji Święta Wojska Polskiego wielka defilada wojskowa.



Alfons Zagrzebniok<sup>16</sup>



Wojciech Korfanty<sup>17</sup>

W 1918 roku sprawa niepodległego bytu Polski właściwie była już przesądzona. Przywódcy państw Ententy deklARowali przekonanie, że komponentem nowego ładu europejskiego powinna być Polska. Szczególnie ważne było noworoczne orędzie prezydenta Stanów Zjednoczonych Woodrowa Wilsona, w którym wskazywał, że powinno być stworzone niepodległe państwo Polskie i z dostępem do morza. W pełni formalne potwierdzenie tych deklaracji nastąpiło w 1919 roku, po powołaniu rządu Ignacego Paderewskiego, 15 stycznia Polska zostaje zaproszona do udziału w konferencji pokojowej.

Rozpoczęły się zmagania o granice Polski. Starania dyplomatyczne były bardzo ważne, ale niewystarczające. Polacy czynem musieli udowadniać, co należy do Polski. W przypadku przyznania Polsce Gdańska nie było już jednoznaczności państw zachodnich. O polskość Wielkopolski trzeba było upomnieć się zbrojnie. Ukraińcy atakowali

<sup>14</sup> Liczne trawestacje Roty, jako rot śląskie powstawały w latach 1919-1921, w okresie powstań i plebiscytu, rozstrzygającego o przyłączeniu Śląska do Polski, tak w części przemysłowej jak i cieszyńskiej.

<sup>15</sup> Fragment wystąpienia Beaty Szydło podczas konwencji programowej w Katowicach w dn. 6 lipca 2019 r.

<sup>16</sup> [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a5/Alfons\\_Zagrzebniok.png](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a5/Alfons_Zagrzebniok.png)

<sup>17</sup> By Wojciech Korfanty - Śląska Biblioteka Cyfrowa, Domena publiczna, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=58689037>

południowo-wschodnie rubieże Polski. Nawet Czesi wkroczyli na Zaolzie. Najgroźniejsza była wojna polsko-sowiecka (1919-1923), bo grożąca całkowitą likwidacją dopiero co odzyskanej niepodległości.

Pokojowe rozstrzygnięcie polskość Śląska także było problematyczne. Śląsk pod względem etnicznym był zróżnicowany od kilku stuleci, choć żywioł polski był dominujący. Po 1740 r., po zajęciu Śląska przez Prusy, a szczególnie po uformowaniu cesarstwa zjednoczonych Niemiec, rozwijał się proces germanizacji. Jednak na Górnym Śląsku wg atlasu geograficznego niemieckiego geografa i etnografa Richarda Andree'go<sup>18</sup>, wydane w Niemczech w 1923 roku, językiem polskim posługiwało się około 75 % ogółu ludności. Granica polsko-niemiecka w obszarze Górnego Śląska, zaproponowana podczas obrad wersalskich, była bardzo niekorzystna dla Polski i dla ludności polskiej zamieszkującej te tereny. Podobno sympatie propolskie miało także wiele osób innej narodowości, zamieszkujących od lat na tej ziemi.

Górny Śląsk był jeszcze pod panowaniem niemieckim. Nasilały się działania represyjne wobec ludności polskiej. Co prawda od 11 lutego 1920 r. władzę nad rejonem objętym plebiscytem sprawowała Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa, ale była to władza formalna, a nie realna. Realnie władzę sprawowała administracja i policja niemiecka. W tej sytuacji można i trzeba podziwiać, że pomimo wielowiekowego oddzielenia od Korony tak wielu mieszkańców Górnego Śląska i to tak uparcie dążyło do połączenia się z Polską.



Oddział powstańczy.

Fot. By nieznanymi - former image source <http://eduseek.interklasa.pl/>;  
current image source [1], Domena publiczna,  
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=963893>

O przyłączeniu znacznej części Górnego Śląska do Polski zdecydowały trzy powstania:

I od 16 sierpnia do 24 sierpnia 1919 r.

II od 19/20 sierpnia do 25 sierpnia 1920 r.

III od 2/3 maja do 5 lipca 1921 r.

Pierwszym i drugim powstaniem dowodził Alfons Zagrzebnik. Dyktatorem trzeciego był Wojciech Korfanty, który „dwa razy Śląsk ratował dla Polski, w plebiscycie (jako komisarz plebiscytowy) i w powstaniu ...”.

Trzecie powstanie było najdłuższe i objęło największy teren, bo od Katowic na wschodzie, aż prawie do Krapkowic na zachodzie, i od Pszczyny na południu, aż po Olesno na północy. Była to już regularna wojna. Największe walki toczono w okolicach góry Św. Anny i pod Olzą. Niektóre miejscowości przechodziły z rąk do rąk. Trzeba zaznaczyć, że powstanie to wybuchło pomimo sprzeciwu

rządu polskiego kierowanego przez Wincentego Witosa. W lipcu Międzysojusznicza Komisja doprowadziła do zawieszenia walk. Trzecie powstanie zdecydowało o korzystniejszym podziale górnego Śląska niż pierwotnie postanowiono w wyniku plebiscytu<sup>19</sup>, ustalonego Traktatem wersalskim kończącym I wojnę światową. Na terenie przyznanym Polsce było 3/4 kopalń i połowa hutnictwa Górnego Śląska.

*Wojciech Pillich, Janusz Sobieszkański*

### Gwoli uzupełnienia

Warte zastanowienia jest pytanie, dlaczego powrót Śląska i to tylko jego części, musiał odbywać się w tak dramatycznych warunkach. Po zwycięskim pokoju Kazimierza Jagiellończyka z Krzyżakami (1466) „Śląsk wyciągał ręce do Jagiellonów, a zniemczony Wrocław śpiewał Te Deum, urządzał iluminacje i czekał króla polskiego jak zbawienia. Legat papieski ręczył wtedy za posiadanie całego Śląska i Łużyc”. Lud oczekiwał polskiego władcy, co nie miało miejsca w niektórych innych dzielnicach. To na Śląsku w Księdze Henrykowskiej (ok. 1270) zanotowano pierwsze

<sup>18</sup> Richard Andree, *Andrees Handatlas*, Lipsk 1923.

<sup>19</sup> Bożena Malec-Masnyk: *Plebiscyt na Górnym Śląsku*, Instytut Śląski w Opolu Opole 1991.

zdanie wypowiedziane po polsku, a we Wrocławiu wydrukowano pierwsze po polsku Ojczyzna nasz i Zdrowaś Mario. Wybrano jednak inny kierunek ekspansji. Możliwe, że obowiązywały odpowiednie porozumienia pomiędzy europejskimi dworami. W XVIII wieku wojny śląskie pomiędzy Austrią i zwycięskimi Prusami wyniszczyły Śląsk, mający dotąd zupełną lub względną samodzielność polityczną, którego mieszkańcy sympatyzowali z Austrią. Wtedy śpiewano: „pójdziemy na Turka, potem na Brandenburka!”. Oblicza Śląska nie można jednak ujrzyć bez dostrzeżenia jego pobożności. Przykładem tego może być „w roku 1844 uroczyste wyrzeczenie się 600 000 Górnoślązaków gorzałki i powstające wszędzie bractwa trzeźwości, jako zadośćuczynienie Matce Boskiej Piekarskiej za zbezczeszczenie jej uroczystości (2 lutego), przez wyznaczenie wtedy jarmarku”. Odbyty w 1848 roku w Pradze Zjazd Słowiański poświęcony metodom walki z germanizacją i madziaryzacją, ustalał zachodnią granicę słowiańszczyzny na Odrze i Nysie Łużyckiej. W niemieckich publikacjach narzekano na „odwrot niemieczyzny pod naporem słowiańskim”, wskazując na ważność linii Wiedeń – Opole – Królewiec oraz zastanawiając się czy nie przesunie się ona na linię Wiedeń – Hamburg. Historyk Polski i Śląska Ezechiel Zivier (1868-1925) uważał, że „Śląsk pod względem geograficznym stanowi rodzaj narożnika”, to znaczy, że się o niego „zawadza i w niego uderza. Każde zderzenie powoduje ruch zewnętrzny lub wewnętrzny”. Składając się na nawarstwienia w dziejach tej starej dzielnicy piastowskiej, które są burzone i mieszane kolejnymi zderzeniami. Był na „skrzyżowaniu czterech światowych wiatrów”. Śląsk przez kilka wieków należał politycznie do Czech, kościelnie do Polski a narodowo był niejednolity. Po I wojnie światowej, na Górnym Śląsku i Śląsku Cieszyńskim, w tym leżącym w środku Europy regionie, odżyły reminiscencje odrębności państwowej - utworzenia oddzielnego państwa dwunarodowego - na wzór księstw śląskich. Odpowiedziami na taką agitację były: pruska ustawa z 14 października 1919 r. o utworzeniu prowincji Górny Śląsk oraz polska ustawa konstytucyjna z 15 lipca 1920 r., zawierająca Statut Organizacyjny Województwa Śląskiego, przelicytowująca ustawę pruską. W reakcji na „gabinetową”, niekorzystną interpretację wyników plebiscytu przeprowadzonego 20 marca 1921 r., wybuchła gigantyczna fala strajków, a wobec dalszych niekorzystnych dla Polski postanowień, Wojciech Korfanty dał sygnał do wybuchu III powstania śląskiego. Jak wcześniej zaznaczono wbrew zaleceniom polskiego rządu. Brak zrozumienia natury i zaniedbań względem Śląska i Ślązaków ze strony władz Rzeczypospolitej, ma wielowiekową tradycję, a z historii Śląska wynika szereg także aktualnych wniosków.

W opracowaniu korzystano z pracy ks. dr. Emila Szramka (bł.; 1887-1942), proboszcza mojej pierwszej parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Katowicach, zamordowanego w niemieckim obozie koncentracyjnym w Dachau: Szramek E.: *Śląsk jako problem socjologiczny. Próba analizy*. Katowice, 1934.

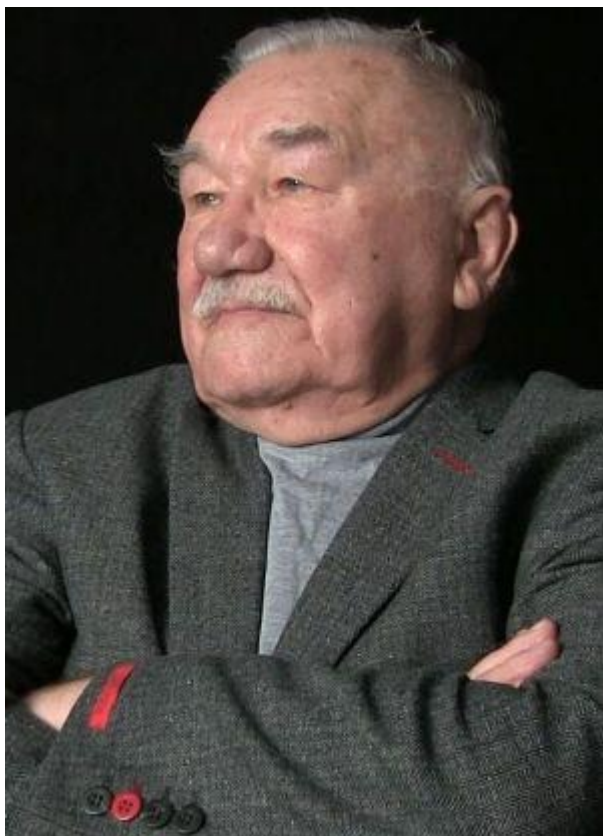
Wojciech Pillich<sup>20</sup>



---

<sup>20</sup>Pamiętką po moim pradziadku Antonim Kolodzieju (1822-1903) – masztalerzu stadniny w Olszowej (k. Strzelec Opolskich) – są dwutomowe *Żywoty Świętych Piotra Skargi* wydane w Wiedniu w 1842 r.





## Odszedł od nas prof. Kazimierz Grelak

W ubiegłym miesiącu odszedł od nas prof. Kazimierz Grelak. Był jednym z założycieli struktury branżowej nauki i szkolnictwa wyższego w NSZZ „Solidarność”, dla której przyjęto nazwę Ogólnopolska Komisja Porozumiewawcza Nauki (OKPN). Krajowa Sekcja Nauki ściślejsze kontakty z prof. Kazimierzem Grelakiem miała dopiero po 2000 roku, a szczególnie w okresie zbierania informacji o początkach działalności w NSZZ „Solidarność”. W 2005 r. w biuletynie specjalnym „Wiadomości KSN” (Nr 9-10A(114-115)A wrzesień - październik 2005 r.) zamieściliśmy Jego wspomnienia. Wspomnienia te znalazły się również w opracowaniu książkowym „Na trzydziestolecie Krajowe Sekcji Nauki NSZZ Solidarność” wydanym przez KSN w 2012 roku. Zacytuję fragment tekstu wprowadzającego do biuletynu „Ten cykl rozpoczynamy od publikacji opracowania prof. Kazimierza Grelaka, emerytowanego profesora Politechniki Lubelskiej, opisującego narodziny i czas wspólnego formowania ruchu „Solidarności” przez wszystkie środowiska naukowe - okres spontanicznych prac poświęconych projektowaniu nowego ładu w nauce polskiej.” Tam także zamieściliśmy krótką notkę o Panu Profesorze: *Prof. Kazimierz Grelak*

*przepracował ponad 50 lat, w tym 23 lata w przemyśle, a następnie w Politechnice Gdańskiej i Lubelskiej. Był bezpartyjnym działaczem Rad Robotniczych w 1956 r. (represjonowany) oraz był uczestnikiem wydarzeń grudniowych 1970 r. i sierpniowych 1980 r. w Gdańsku. Jego awans profesorski został zablokowany, w końcu, po wdrożeniu prac naukowych w przemyśle oraz wypromowaniu 5 doktorów, według ówczesnej Ustawy został powołany przez Ministra na Profesora Kontraktowego Politechniki Lubelskiej.*

Bardzo ceniliśmy Pana Profesora, jego zaangażowanie w ruch „Solidarności” i kształtowanie polskiego szkolnictwa wyższego.

Z głębokim żalem żegnamy Pana Profesora.

Przewodniczący KSN, Rada KSN i Redakcja „Wiadomości KSN”



## Pożegnaliśmy Macieja Jankowskiego

Maciej Jankowski zmarł 10 lipca 2019 r. Był wyróżniającą się postacią w „Solidarności” Regionu Mazowsze w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych. W stanie wojennym był internowany. Po roku 1989 był wiceprzewodniczącym, a później przewodniczącym Regionu Mazowsze. W okresie AWS-u został wybrany na posła III kadencji. Krytycznie wypowiadał się o polityce L. Balcerowicza i był zwolennikiem „zwijania parasola nad rządem”. W 2002 roku wycofał się z życia politycznego.

Pokój jego pamięci.

Redakcja „Wiadomości KSN”

Fot.: <http://orka.sejm.gov.pl/ArchAll2.nsf/3RP/136>

## WYBRANE WYDARZENIA

### Czerwiec 2019

**12 czerwca.** W Polsce pogoda tropikalna. Temperatura w cieniu przekracza 32 °C.

Prezydent RP Andrzej Duda wraz z małżonką składa wizytę w Stanach Zjednoczonych. W Białym Domu polską parę prezydencką wita prezydent Donald Trump i jego małżonka. Panowie prezydenci podpisują deklarację o polsko-amerykańskiej współpracy obronnej. W przerwie, po podpisaniu deklaracji, pary prezydenckie obserwują przelot dwóch myśliwców wielozadaniowych F-35 nad Białym Domem. Pokaz jest odbierany jako gest podkreślający znaczenie tej wizyty.

Deklaracja otwiera drogę do zakupu 32 samolotów F-35 oraz zwiększenia liczebności wojsk USA w Polsce, o około 1000 żołnierzy. Strona polska na własny koszt wybuduje bazę dla stacjonowania wojsk USA. Ten fakt podkreślał Donald Trump, informując w ten sposób społeczeństwo amerykańskie, że nie jest to ich wydatek. Przewiduje się, że liczebność wojsk amerykańskich w Europie nie zostanie zwiększona. Oznacza to, że nastąpi przeniesienie 1000 żołnierzy z Niemiec lub z Włoch do Polski.

Ta wizyta nie ogranicza się tylko do spraw związanych z obronnością. Drugim bardzo ważnym celem wizyty jest omówienie spraw związanych z bezpieczeństwem energetycznym Polski. Dotyczy to w szczególności dostaw gazu z USA oraz perspektywy wybudowania w Polsce elektrowni atomowej opartej na technologii amerykańskiej.

Planowana też jest współpraca w leczeniu raka oraz w produkcji i projektowaniu systemów sterowania dronów.

Zapowiedziano, że kolejna wizyta Prezydenta Donalda Trumpa w Polsce jest planowana na wrzesień tego roku.

**15 czerwca.** Od występów debutantów w dniu poprzednim rozpoczął się Festiwal Piosenki w Opolu. W drugim dniu festiwalu, w koncercie „Premier”, główną nagrodę jury oraz nagrodę Stowarzyszenia ZAiKS zdobyła Anna Karwan za piosenkę „Słucham cię w radiu co tydzień”. Nagrodę publiczności, Karolinę, przyznano Marcinowi Sójce za piosenkę „Dalej”.

**28 czerwca.** Nieoczekiwanie doszło do krótkiego spotkania prezydenta Donalda Trumpa z przywódcą Korei Północnej Kim Dzong Unem. Spotkanie nastąpiło w strefie zdemilitaryzowanej Półwyspu Koreańskiego. Jako historyczne wydarzenie potraktowano przekroczenie granicy przez Donalda Trumpa i symboliczne przejście na terytorium Korei Północnej. D. Trump poinformował, że zaprosi Kim Dzong Una do Białego Domu.

**29 czerwca.** Wczoraj rozpoczęły się w Osace obrady szczytu G20. Przywódcy 20 najsilniej rozwiniętych gospodarczo krajów świata i przedstawiciele Unii Europejskiej debatowali o aktualnych wyzwaniach gospodarczych. Podniesiono zagadnienia światowego handlu, przemian wynikających z rozwoju cyfryzacji, zmian klimatycznych i nierówności w wymianie gospodarczej. W tle debaty była rywalizacja Stanów Zjednoczonych i Chin o prymat w gospodarce.

Donald Trump w swoim wystąpieniu powiedział „Scena międzynarodowa nie może stać się areną, gdzie silniejsi dyktują prawo słabszym, gdzie egoizm zwycięża z solidarnością i gdzie nacjonalistyczne emocje przeważają nad zdrowym rozsądkiem. Powinniśmy zrozumieć, że jesteśmy odpowiedzialni nie tylko za swoje własne interesy, ale przede wszystkim za pokój oraz za bezpieczny i sprawiedliwy ład światowy.” Nawiązał także do wywiadu udzielonego przez Władimira Putina. „Stanowczo nie zgadzam się z głównym argumentem, że liberalizm jest przestarzały. Jesteśmy tu, jako Europejczycy, również po to, by zdecydowanie i dobitnie bronić liberalnej demokracji i ją promować. Kto twierdzi, że liberalna demokracja jest przestarzała, twierdzi również, że przestarzałe są: wolność, praworządność i prawa człowieka. Dla nas w Europie są one i pozostaną podstawowymi i żywotnymi wartościami. Przestarzałe są raczej autorytaryzm, kult jednostki i rządy oligarchów. Nawet jeśli czasami wydają się skuteczne.” (<https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2019/06/28/remarks-by-president-donald-tusk-before-the-g20-summit-in-osaka-japan/>)

Podczas szczytu odbyło się spotkanie Donalda Trumpa z Władimirem Putinem. Główne tematy spotkania to problemy handlowe i rodzący się kryzys irański.

**3 lipca.** Od kilku dni trwają zamieszki w Hongkongu. Wywołały je plany nowelizacji ustawy ekstradycyjnej, która umożliwiłaby przekazywanie na terytorium Chin mieszkańców tej autonomii podejrzanych o dokonanie przestępstw



Ursula von der Leyen

**4 lipca.** Po wyczerpujących kilkudniowych i nocnych obradach szefów państw UE zaproponowano kandydatów na obsadzenie czołowych stanowisk w Unii Europejskiej. Szczególnie trudne były negocjacje w sprawie obsadzenia stanowiska przewodniczącego Komisji Europejskiej. Kanclerz Niemiec Angela Merkel wraz z Prezydentem Francji Emanuelem Macronem starali się przeforsować na to stanowisko Fransa Timmermansa. Nie wyrażały zgody na tę kandydaturę kraje wyszehradzkie i kilka innych. Aktywną rolę w tym sprzeciwie odegrał premier Mateusz Morawiecki. Ostatecznie na to stanowisko Rada Europejska zaproponowała ministra obrony Niemiec Ursulę von der Leyen. Powołanie jej na to stanowisko wymaga jeszcze akceptacji Parlamentu Europejskiego.

Nowym szefem Rady Europejskiej został premier Belgii Charles Michel, a Europejskiego Banku Centralnego - Francuzka Christina Lagarde. Wysokim przedstawicielem do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa UE został hiszpański minister spraw zagranicznych Josep Borrell Fontelles. Zdjęcia zaczerpnięto z wikipedii<sup>21</sup>.



Charles Michel



Christina Lagarde



Josep Borrell Fontelles

<sup>21</sup> By European Parliament from EU - Ursula von der Leyen presents her vision to MEPs, CC BY 2.0,

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=80450665>

Charles Michel. By Kremlin.ru, CC BY 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=66723303>

By Français : Fonds monétaire international (identité du photographe non mentionnée) -

<http://www.imf.org/external/np/adm/pictures/caption2.htm>, Domena publiczna,

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=15736200>

By TMEX TU TELEVISIÓN SOCIAL (youtube) - ENTREVISTA JOSEP BORRELL (at 0min 42s), CC BY 3.0,

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=44450011>

**6 lipca**, sobota. W Katowicach odbywa się konwencja programowa Prawa i Sprawiedliwości „Myśląc: Polska”. Celem konwencji jest dopracowanie programu wyborczego zjednoczonej prawicy. Dzisiaj, w drugim dniu obrad, na posiedzeniu plenarnym przemawiał Prezes PiS Jarosław Kaczyński oraz czołowe postacie rządu i zjednoczonej prawicy: premier rządu Mateusz Morawiecki, premier Beata Szydło, szef Porozumienia Jarosław Gowin i lider Solidarnej Polski Zbigniew Ziobro.

Jarosław Kaczyński zarysował główne wskazania na kolejną kadencję. Ma to być program kontynuacji i dalszego rozwoju. Z wdrażanego wielkiego programu społecznego nic nie można uronić, z tego co już zostało przekazane społeczeństwu. Planując dalszy rozwój trzeba skorzystać z dynamicznego rozwoju techniki i nauki. Mówił także o znaczeniu programu dla międzymorza. Wskazywał „Musimy myśleć też w dalszej perspektywie, trzeba myśleć na wiele lat do przodu. Nie każdy problem da się rozwiązać w cztery lata. Musimy o tym pamiętać i na tej konwencji, poświęcić temu wiele myśli i czasu, by dobry czas Polski i Polaków trwał. Warto być Polakiem. Polska jest także wartością dla Europy, więcej – dla całego świata. Zwłaszcza idea tej najmilszej człowiekowi cywilizacji, która została oparta na chrześcijaństwie.” Zaznaczył, że Polska jest „wyspą wolności”, ale według niego są osoby, które chciałyby to zmienić. Takie działania nazwał „ofensywą zła”. Mówił: „Musimy tę ofensywę odrzucić, musimy z nią wygrać. Powtarzam: takie zwycięstwa może odnosić tylko Polska silna, życzliwa wobec swoich obywateli. Rozwiązująca społeczne problemy.

Premier rządu Mateusz Morawiecki na początku swojego wystąpienia zaznaczył „Mamy swoją drogę budowania państwa”. Wskazał, że sytuacja materialna obywateli się poprawia. Ponad połowa obywateli jest w stanie oszczędzać. Planowany rozwój gospodarczy kraju powinien umożliwić doganianie czołowych krajów Europy. „Dążymy by rozwój gospodarczy trafił pod strzechy”.

Bardziej szczegółowo odniósł się do pięciu obszarów:

1. Służba zdrowia. 6% PKB ma być przeznaczony na służbę zdrowia. Problemem jest brak kadr i dlatego konieczne jest zwiększenie kształcenia lekarzy i pielęgniarek.
2. Edukacja. Planowana jest poprawa wynagrodzeń. Dobra edukacja powinna stać się źródłem naszej przewagi konkurencyjnej. Nie ma zgody by do szkoły wchodziły ideologie, szkoła musi być wolna od ideologii
3. Ochrona środowiska, ale nie kosztem ludzi. Wskazał kierunek – zielona Polska. W szczególności wypowiedział się przeciwko zamienianiu miast w betonowe dżungle.
4. Transformacja energetyki. Musimy mieć coraz więcej energii. Trzeba wprowadzać zróżnicowane źródła energii.
5. Projekty cywilizacyjne. Wymienił kilka przykładów: tunel w Świnoujściu, przekop Mierzei Wiślanej, budowa centralnego portu lotniczego.

Wskazał na źródła finansowania, na dotychczasowe osiągnięcia i na nowe możliwości – opodatkowanie wielkich korporacji.

Oprócz posiedzeń plenarnych odbywało się kilkanaście paneli dyskusyjnych poświęconych wybranym obszarom funkcjonowania państwa. Zaskoczeniem jest brak panelu poświęconemu nauce i szkolnictwu wyższemu. Media oceniają, że w trzydniowych obradach wzięło udział około dziesięciu tysięcy osób. Wyniki szerokiej debaty pomogą w dopracowaniu programu wyborczego zjednoczonej prawicy.

**7 lipca**. W wyborach do parlamentu Grecji wygrywa konserwatywno-liberalna partia Nowa Demokracja, której przewodzi Kiriakos Mitsotakis. Dotychczas rządząca partia Syriza i premier Aleksis Cipras muszą oddać władzę.

**13 lipca**. W drugim dniu Forum Programowego Koalicji Obywatelskiej Grzegorz Schetyna ogłosił główne kierunki zmian polityki w Polsce, tzw. „sześciopak Schetyny”. Mówił „Nasz program będzie wynikał przede wszystkim z potrzeb i trosk Polaków, będzie czerpał z pomysłowości obywateli. To będzie zupełnie nowa polityka i zupełnie nowa Polska”.

- Wolność i demokracja. „Zacniemy od naprawy demokracji. Zacniemy od Aktu Odnowy Demokracji. Jednym zbiorem ustaw usuniemy cały śmietnik bezprawia, wszystko co niekonstytucyjne, co łamie wolność, co

niepraworządne”. Wprowadzenie głosowania przez Internet. Wprowadzenie absolutnej jawności decyzji kadrowych i finansowych państwa. Stawianie na samorząd i decentralizację.

- Związki partnerskie. „Najwyższy czas je wprowadzić.”
- Wyższe pensje Polaków. „Wzrost pensji Polaków będzie naszym oczkiem w głowie. Niech państwo wreszcie zacznie szanować człowieka, który pracuje, nie można tylko bez końca dokładać mu ciężarów”. Podstawową zmianą będzie zmniejszenie składek na ZUS oraz „Ci którzy zarabiają mniej niż 4,5 tysiąca brutto dostaną dodatkową premię za aktywność i za pracę.”
- Służba zdrowia. „Termin oczekiwania do specjalistów nie będzie dłuższy niż 21 dni, zrobimy wszystko, by to wyegzekwować. Oczekiwanie na SOR-ze nie może trwać dłużej niż 60 minut.”
- Energetyka. W ciągu ośmiu lat zostanie zredukowane zanieczyszczenie powietrza w Polsce do poziomu w pełni bezpiecznego dla zdrowia. Do 2030 roku zostanie wyeliminowany węgiel w ogrzewaniu domów i mieszkań
- Zmiany w oświacie. Samorządy będą mogły elastycznie kształtować sieć szkół.

**16 lipca.** Parlament Europejski wybrał Ursulę von der Leyen na stanowisko przewodniczącej Komisji Europejskiej.

**20 lipca.** W Białymstoku marsz równości został zaatakowany przez przeciwników marszu. Interweniowała policja. Zatrzymano około 25 osób. "W Polsce odradza się przemoc ultranacjonalistycznej i homofobicznej prawicy wobec środowisk LGBT, a co za tym idzie: wobec praw człowieka" - donosi włoski dziennik "La Repubblica". (<http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,114881,25015713,swiatowe-media-o-marszu-rownosci-w-bialymstoku-w-polsce-odradza.html>)

Brytyjski tankowiec "Stena Impero", przejęty przez irańską Gwardię Rewolucyjną w cieśninie Ormuz, zacumował w irańskim porcie w mieście Bandar Abbas - poinformowała irańska agencja Fars.

**22 lipca.** Z niepełnego przeliczenia głosów w wyborach do parlamentu Ukrainy wynika, że prawdopodobnie Sługa Narodu, partia obecnego prezydenta Wołodymyra Zełenskigo, uzyska bezwzględną większość głosów. Będzie rządzić samodzielnie.

Czołgi T-72, wyprodukowane w czasach PRL, mają być modernizowane. Są to czołgi konstrukcji radzieckiej. Ich modernizacja zostanie przeprowadzona w zakładach BUMAR w Łabędach. *Choć są to przestarzałe konstrukcje to decyzja jest chyba słuszna, bo na stanie polskiej armii jest ich dużo i będą stanowić dużą siłę ognia.*

**24 lipca.** Theresa May odchodzi ze stanowiska premiera Wielkiej Brytanii. Nowym premierem zostanie Boris Johnson.

**28 lipca.** W niedzielę, przed poranną mszą wtargnęło trzech podpitych mężczyzn do zakrystii Bazyliki św. Jana Chrzciciela w Szczecinie. Zażądali ornatu i zapowiedzieli, że odprawią mszę św. i udzielą ślubu. Pobili proboszcza i zakrystiana.

*Niezależnie od tego jak zostanie zakwalifikowany występ tych trzech mężczyzn, natchnienia do tego występu można się dopatrywać we wzmożonej nagonce na kościół i wiarę katolicką wyraźnie rozpoczętą wystąpieniem pana J. w Uniwersytecie Warszawskim.*

**30 lipca.** W wielu krajach np. w Anglii i w Skandynawii temperatura powietrza osiąga rekordowe wartości, w granicach 38° C. W Niemczech przekroczyła 42° C, a we Francji osiągnęła 46° C. W Moskwie panuje ochłodzenie niespotykane od siedemdziesięciu kilku lat. Nawet są oczekiwane opady śniegu. W Syberii od kilkunastu dni trwa wielki pożar lasów. Ogarnia obszar ponad trzy miliony hektarów.

# 75 rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego

1 **1944**



**2019**



Rynek Starego Miasta w płomieniach powstańczych walk, sierpień 1944: [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/48/Warsaw\\_1944.jpg/220px-Warsaw\\_1944.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/48/Warsaw_1944.jpg/220px-Warsaw_1944.jpg)

Pomnik Syreny na Ryнку Starego Miasta: [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/fe/Rynek\\_Starego\\_Miasta\\_-\\_01.jpg/220px-Rynek\\_Starego\\_Miasta\\_-\\_01.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/fe/Rynek_Starego_Miasta_-_01.jpg/220px-Rynek_Starego_Miasta_-_01.jpg)



Ryszard Białous

**31 lipca.** Z Argentyny, po 27 latach od jego śmierci, sprowadzono prochy Ryszarda Białousa, dowódcy batalionu „Zośka”. Z honorami zostały złożone na cmentarzu Powązki Wojskowe. ( Fot.: By unknown-anonymous, photo from official VM War order Card - Archiwum Akt Nowych, Domena publiczna, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=80206727>)

**1 sierpnia. 75 rocznica wybuchu powstania Warszawskiego.** 1 sierpnia 1944 r. o godzinie 17.00 wybuchło Powstanie Warszawskie przeciwko okupantowi niemieckiemu. W okresie PRL starano się wykreślić ten bohaterski zryw z pamięci Polaków. Sytuacja zmieniła się po 1989 roku, a szczególnie w ostatnich latach. Dzisiaj w Warszawie od rana trwają uroczystości z udziałem władz Państwa. Była to walka nie tylko o honor. Premier Mateusz Morawiecki powiedział „Była to walka o przyszłość Polski, a także o przyszłość świata.” O godzinie 17.00 dźwięk syren w Warszawie i w miastach polskich upamiętnia tamten dzień. Polacy zatrzymują się. Stają na baczność.

O godz. 20.30 na placu Piłsudskiego kilkadziesiąt tysięcy mieszkańców Warszawy i gości z całej Polski uczestniczy w koncercie „Piosenki (nie)zakazane”.

Wiele protestów wywołało kazanie arcybiskupa Jędraszewskiego. W swoim wystąpieniu z okazji 75 rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego, nawiązując do długiej drogi do odzyskania wolnej Polski powiedział: „trzeba było długo na nią czekać. Czerwona zaraza już nie chodzi po naszej ziemi, ale pojawiła się nowa, neomarksistowska, chcąc opanować nasze dusze, serca i umysły. Nie czerwona, ale tęczowa”.

**3 sierpnia.** Kolejne demonstracje w Moskwie i w Petersburgu. Demonstranci domagali się wolnych wyborów. Aresztowano wiele osób.

**5 sierpnia.** W Hongkongu strajk generalny sparaliżował miasto. Protestujący domagają się dymisji władz, wycofania z parlamentu ustawy ekstradycyjnej i zwolnienia zatrzymanych uczestników protestów.

W strzelaninie w El Paso w Teksasie i w Daytonie w stanie Ohio zginęło 29 osób, a ponad 50 zostało rannych. Podobno w USA od początku tego roku w wyniku strzelanin zginęło osiem tysięcy osób.

**6 sierpnia.** Do Mike'a Pompeo aktualnego sekretarza stanu w administracji Donalda Trumpa 88 senatorów Stanów Zjednoczonych wystąpiło z apelem o wywarcie nacisku na rząd Polski w sprawie restytucji mienia po ofiarach Holokaustu.

**7 sierpnia.** Ukazał się projekt rozporządzenia MNiSW w sprawie trybu łączenia, podziału i likwidacji instytucji działających w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz.



**9 sierpnia.** Marek Kuchciński złożył dymisję z funkcji marszałka sejmu. Od kilkunastu dni opozycja zarzucała M. Kuchcińskiemu, że naruszył prawo, ponieważ w czasie jego przelotów samolotem towarzyszyli mu członkowie rodziny. Prawa i obyczaju nie naruszył. Złożył jednak rezygnację ze względu na szeroką krytykę.

Na wakujące stanowisko marszałka sejmu zgłoszono trzy kandydatury: Elżbietę Witek z PiS, Kidawę-Błońską z PO i Urszulę Pasławską z PSL. W głosowaniu panie uzyskały następującą liczbę głosów (podajemy w kolejności): 245, 135, 29.

Elżbieta Witek jest doświadczonym posłem, od czterech kadencji. Pełniła różne odpowiedzialne funkcje: w latach 2015–2016 rzecznik prasowy rządu, w latach 2015–2017 minister-członek Rady Ministrów i szef gabinetu politycznego premiera w rządach Beaty Szydło oraz Mateusza Morawieckiego, a ostatnio była powołana na stanowisko ministra spraw wewnętrznych i administracji. Ma opinię osoby stonowanej i koncyliacyjnej. (Fot. Elżbieta Witek: By Adrian Grycuk - Praca własna, CC BY-SA 3.0 pl, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=416496>)

**10 sierpnia.** Korea Północna ponownie dokonała próby raketowej. Wystrzelono raketę krótkiego zasięgu. Rakieta po pokonaniu 450 km wpadła do morza. Jest to reakcja Kim Dzong Una na wspólne manewry wojsk Stanów Zjednoczonych i Korei Południowej.

**11 sierpnia.** Dobry czas polskiego sportu. Męska drużyna siatkarzy pokonując Tunezję (3:0), Francję (3:0) i Słowenię (3:1) uzyskała awans do udziału w turnieju olimpijskim. Podczas zawodów lekkoatletycznych o mistrzostwo Europy polska reprezentacja po raz pierwszy zdobyła tytuł mistrzów Europy.

**15 sierpnia.** W Katowicach odbyła się wielka defilada wojskowa z okazji Święta Wojska Polskiego. To miejsce wybrano dla uhonorowania dążenia Ślązaków do połączenia się z Polską. Sto lat temu wybuchło I Powstanie Śląskie. Defilowały oddziały reprezentujące wszystkie rodzaje wojsk.

\*\*\*\*\* \*\* \*\*\*\*\*

Zachęcamy do udziału w konkursie na Logotyp Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność". Prace konkursowe można nadsyłać do 30 października 2019 r. Regulamin konkursu jest dostępny na stronie Sekcji - przejdź do strony KSN" <https://www.solidarnosc.org.pl/ksn/pl/news/221/>



*Hej ho do pracy byj sie szto*

Redakcja zastrzega sobie prawo do wprowadzenia poprawek, skracania oraz rezygnacji z opublikowania pracy bez podania przyczyn. Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” i Redakcja Wiadomości KSN nie ponoszą odpowiedzialności za treść prac i osobiste poglądy autorów. Polemika z autorami możliwa jest przez przesłanie listu do Redakcji.

**Wiadomości KSN** Biuletyn Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Redaguje zespół: Wojciech Pillich, Janusz Sobieszczęński, Krzysztof Weiss.

Redaktor naczelny: Janusz Sobieszczęński,  
opracowanie techniczne: Ewa Sobieszczęńska.

Adres redakcji: Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”, ul. Waryńskiego 12, 00-631 WARSZAWA

Nr konta: Sekretariat Nauki i Oświaty, KSN NSZZ „Solidarność”

92 1020 1068 0000 1102 0000 2733

tel/fax (0-22) 825 73 63, tel.(0-22) 234 98 78, kom. 0 603 123 438

e-mail: [ksn@solidarnosc.org.pl](mailto:ksn@solidarnosc.org.pl) ; strona www: <http://www.solidarnosc.org.pl/ksn> ;

„Wiadomości KSN” są dostępne na stronie internetowej KSN on-line pod adresem: <http://www.solidarnosc.org.pl/ksn>